

รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
ฉบับสมบูรณ์
โครงการรูปแบบการจัดการกลุ่มผู้พิการเพื่อการพัฒนาอาชีพ
และสวัสดิการโดยความร่วมมือของชุมชนอำเภอตรอน
จังหวัดอุดรธานี

โดย
นายสุชน ไทเย็นเกรัมย์ และคณะ

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานภาค
และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ
มีนาคม 2553

รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
ฉบับสมบูรณ์

โครงการรูปแบบการจัดการกลุ่มผู้พิการเพื่อการพัฒนาอาชีพ
และสวัสดิการโดยความร่วมมือของชุมชนอำเภอตรอน
จังหวัดอุดรธานี

คณะผู้วิจัย

นายสุขุม	ใหม่จันทร์ดี	หัวหน้าโครงการ
นายนิวัฒน์	พงษ์พจน์	ทีมวิจัย
นายพงศ์ศักดิ์	ทองอยู่	ทีมวิจัย
นางสาวสุภัชชรา	คงตาม	ทีมวิจัย

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานภาค
และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ
มีนาคม 2548

บอกเล่าเพื่อความเข้าใจร่วมกัน

งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นกระบวนการที่คนในชุมชนได้มาร่วมคิดทบทวนสถานการณ์ ตั้งคำถาม วางแผนหาข้อมูล ทดลองทำ วิเคราะห์สรุปผลการทำงานและหาคำตอบเพื่อปรับปรุงงานต่อไป กล่าวคือ งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นเครื่องมือหนึ่งที่เน้นการให้ "คน" ในชุมชนเข้ามาร่วมในกระบวนการวิจัยตั้งแต่การเริ่มคิด การตั้งคำถาม การวางแผน และค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบเป็นรูปธรรม โดยเรียนรู้จากการปฏิบัติการจริง (Action Research) อันทำให้ชุมชนได้เรียนรู้ สร้างผลงาน มีความเข้มแข็งขึ้น ในการแก้ปัญหาของตนเองและสามารถใช้กระบวนการนี้ในการแก้ไขปัญหาอื่น ๆ ในท้องถิ่น โดยมีกระบวนการศึกษาเรียนรู้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ดังนั้นจุดเน้นของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจึงอยู่ที่ "กระบวนการ" มากกว่า "ผลลัพธ์" เพื่อให้ชาวบ้านได้ประโยชน์จากงานวิจัยโดยตรง และให้งานวิจัยมีส่วนในการแก้ปัญหาของชาวบ้าน รวมทั้งเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นจริงในชุมชน ซึ่งจะต้องอาศัย "เวที" (การประชุม เสวนา พูดคุยถกเถียง) เป็นวิธีการเพื่อให้คนในชุมชน ทั้งชาวบ้าน ครู นักพัฒนา สมาชิก อบต. กรรมการสหกรณ์ ข้าราชการ หรือกลุ่มคนอื่น ๆ เข้ามาร่วมหา ร่วมใช้ "ปัญญา" ในกระบวนการวิจัย

"กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น" หมายถึง การทำงานอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อตอบ "คำถาม" หรือ "ความสงสัย" บางอย่าง ดังนั้นสิ่งสำคัญคือ ประเด็น "คำถาม" ต้องคมชัด โดยมีการแยกแยะประเด็นว่า ข้อสงสัยอยู่ตรงไหน มีการหา "ข้อมูล" ก่อนทำ มีการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูล มีการ "วางแผน" การทำงานบนฐานข้อมูลที่มีอยู่ และในระหว่างลงมือทำมีการ "บันทึก" มีการ "ทบทวน" ความก้าวหน้า "วิเคราะห์" ความสำเร็จและอุปสรรคอย่างสม่ำเสมอ เพื่อ "ถอด" กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นออกมาอย่างชัดเจน ในที่สุดก็จะสามารถ "สรุปบทเรียน" ตอบคำถามที่ตั้งไว้ แล้วอาจจะทำใหม่ให้ดีขึ้น ตลอดจนสามารถนำไปใช้เป็นบทเรียนสำหรับเรื่องอื่น ๆ หรือพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป ซึ่งทั้งหมดนี้กระทำโดย "ผู้ที่สงสัย" ซึ่งเป็นคนในท้องถิ่นนั่นเอง ดังนั้นกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจึงเป็นงานวิจัย อีกแบบหนึ่งที่ไม่ยึดติดกับระเบียบแบบแผนทางวิชาการมากนัก แต่เป็นการสร้างความรู้ใน ตัวคนท้องถิ่น โดยคนท้องถิ่น เพื่อคนท้องถิ่น โดยมุ่งแก้ไขปัญหาด้วยการทดลอง ทำจริงและมีการบันทึกและวิเคราะห์อย่างเป็นระเบียบ การวิจัยแบบนี้จึงไม่ใช่เครื่องมือทางวิชาการ ไม่ใช่ของคักดีสิทธิ์ที่ผูกขาดอยู่กับครูบาอาจารย์ แต่เป็นเครื่องมือธรรมดาที่ชาวบ้านก็ใช้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

สกว. สำนักงานภาค ได้ใช้วิธีการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นตามแนวคิดและหลักการ ดังกล่าวมาแล้วในระยะเวลาหนึ่ง พบว่า ชาวบ้านหรือทีมวิจัยส่วนใหญ่สามารถสะท้อนการดำเนินงาน ด้วยการบอกเล่าได้เป็นอย่างดี ในขณะเดียวกันก็พบว่า การเขียนรายงานเป็นปัญหาที่สร้างความ

หนักใจให้นักวิจัยเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นด้วยความตระหนักถึงสถานการณ์ปัญหาดังกล่าว สกว. สำนักงานภาค จึงได้ปรับรูปแบบการเขียนรายงานให้มีความยืดหยุ่นและมีความง่ายต่อการนำเสนอ งานออกมาในรูปแบบที่นักวิจัยถนัดโดยไม่ยึดติดในเรื่องของภาษาและรูปแบบที่เป็นวิชาการมากเกินไป ซึ่งเป้าหมายสำคัญของรายงานวิจัยยังคงมุ่งเน้นการนำเสนอให้เห็นภาพของกระบวนการวิจัยมากกว่า ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยโดยกลไกสำคัญที่จะช่วยให้นักวิจัยให้มีความสามารถเขียนรายงานที่นำเสนอกระบวนการวิจัยได้ชัดเจนยิ่งขึ้นคือ ศูนย์ประสานงานวิจัย (Node) ในพื้นที่ ซึ่งทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงโครงการวิจัยมาตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบการทำงานวิจัย ดังนั้น Node จะรับรู้พัฒนาการของโครงการวิจัยมาโดยตลอด บทบาทการวิเคราะห์เนื้อหาหรือกิจกรรมของโครงการจึงเป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง Node และนักวิจัย ซึ่งความร่วมมือดังกล่าวได้นำมาซึ่งการถอดบทเรียนโครงการวิจัยสู่การเขียนมาเป็นรายงานวิจัยที่มีคุณค่าในที่สุด

อย่างไรก็ตาม รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น อาจไม่สมบูรณ์แบบดังเช่นรายงานวิจัยเชิงวิชาการโดยทั่วไป หากแต่ได้คำตอบและเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการวิจัย ซึ่งท่านสามารถเข้าไปค้นหาศึกษาและเรียนรู้เพิ่มเติมได้จากพื้นที่

สกว.สำนักงานภาค

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามหลักของการวิจัย	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะในการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
บทที่ 2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ตอนที่ 1 ระเบียบคณะกรรมการบริหารกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการว่า ด้วยหลักเกณฑ์ให้กู้ยืมเงินทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ.2542	7
ตอนที่ 2 สถิติการเงินกู้ของคนพิการ	8
ตอนที่ 3 หน่วยงานรับผิดชอบเกี่ยวกับคนพิการ	9
ตอนที่ 4 พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542	11
ตอนที่ 5 ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการไทย	12
ตอนที่ 6 ระเบียบคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ว่าด้วยการจัดหาผล ประโยชน์และการใช้จ่ายเงินของกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ.2536 (ฉบับที่ 1)	14
ตอนที่ 7 กฎมาตรฐานว่าด้วยการสร้างความเสมอภาคทางโอกาสให้แก่ คนพิการองค์การสหประชาชาติ พ.ศ.2537	16
ตอนที่ 8 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับนโยบายด้านความพิการ	18
ตอนที่ 9 แผนปฏิบัติการแม่บทว่าด้วยสิทธิมนุษยชนด้านคนพิการ	34
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ขั้นตอนการดำเนินการ	41
การเก็บรวบรวมข้อมูล	42
เครื่องมือในการเก็บข้อมูล	43
การวิเคราะห์ข้อมูล	43

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา	
ตอนที่ 1 สภาพเดิมของผู้พิการ อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี	44
ตอนที่ 2 แนวทางและกลไกการประสานความร่วมมือระหว่างผู้พิการ ชุมชน และองค์กรภาครัฐ	54
ตอนที่ 3 รูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มผู้พิการ	58
ตอนที่ 4 ข้อค้นพบจากการดำเนินการศึกษา	
ตอนที่ 5 ผลการดำเนินการของกลไกความร่วมมือในการส่งเสริมอาชีพ และสวัสดิการผู้พิการ	65
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	67

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่	
1 สภาพปัญหาของกลุ่มผู้พิการ อ.ตรอน	47
2 ความต้องการของผู้พิการ อ.ตรอน	49
3 ศักยภาพของผู้พิการอำเภอตรอน	50
4 โครงสร้างการบริหารจัดการ	51
5 กลไกการประสานความร่วมมือระหว่างผู้พิการ ชุมชน และองค์กรภาครัฐ	56
6 โครงสร้างการบริหารจัดการกลุ่มผู้พิการเพื่อพัฒนาอาชีพและสวัสดิการระดับตำบล	60
7 โครงสร้างการบริหารจัดการกลุ่มผู้พิการเพื่อพัฒนาอาชีพและสวัสดิการระดับอำเภอ	62
8 เครือข่ายการบริหารจัดการกลุ่มผู้พิการ เพื่อพัฒนาอาชีพและสวัสดิการผู้พิการอำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี	63
9 แผนงานและโครงการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาผู้พิการ	68
10 รูปแบบกระบวนการจัดการเวทีวิจัย เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มผู้พิการ เพื่อการพัฒนาอาชีพและสวัสดิการโดยความร่วมมือของชุมชนอำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี	71
11 แนวทางการส่งเสริมอาชีพและสวัสดิการผู้พิการ	72

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามที่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันกำหนดให้รัฐต้องจัดสวัสดิการ การพัฒนาอาชีพและการศึกษาอย่างทัดเทียมกันของคนในสังคม โดยเฉพาะผู้พิการที่ขาดโอกาสกว่าคนปกติในจังหวัดอุดรดิตถ์มีผู้พิการที่ทางประชาสงเคราะห์จังหวัดได้ขึ้นทะเบียนไว้เป็นจำนวนประมาณ 4,000 คน โดยการจดทะเบียนผู้พิการจะต้องได้รับการตรวจจากแพทย์เพื่อระบุว่าผู้พิการมีลักษณะความพิการแบบใด เพื่อนำไปรับรองแพทย์ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านยื่นจดทะเบียนที่ประชาสงเคราะห์จังหวัด โดยผู้พิการที่ได้รับขึ้นทะเบียนไว้จะได้รับ สวัสดิการดังนี้ คือ เบี้ยยังชีพคนพิการ ปีละไม่เกิน 2 ครั้ง เป็นเงินไม่เกิน 2,000 บาท ต่อ 1 คน เงินสงเคราะห์ครอบครัวคนพิการ เงินสนับสนุนในการจัดซื้ออุปกรณ์สำหรับคนพิการ เงินกู้เพื่อประกอบอาชีพ และเงินสำหรับการจัดกิจกรรมให้แก่คนพิการ แต่ด้วยงบประมาณที่จำกัด จึงมีผู้พิการเพียงบางส่วนที่ได้รับสวัสดิการ แต่ก็ยังไม่สามารถทำให้ผู้พิการอยู่ในสังคม ในชุมชนได้อย่างเท่าเทียมกับบุคคลปกติ ด้วยสาเหตุหลายประการ อาทิสภาพความพิการที่แตกต่างกัน การศึกษาที่ขาดโอกาสเรียนหนังสือในโรงเรียนเท่าคนปกติ เพราะไม่สามารถไปโรงเรียนได้สะดวกเท่าคนปกติ อุปกรณ์ที่เอื้อให้ผู้พิการช่วยเหลือตัวเองได้มีจำกัดเช่น รถเข็น การประกอบอาชีพก็จำกัดเพียงแค่ว่าไม่ทำอาชีพเช่น ขายล็อตเตอรี่ เป็นต้นหรือโอกาสที่จะได้พัฒนาทักษะอาชีพที่ตรงต่อสภาพความพิการและตรงต่อความสามารถของผู้พิการนั้น ที่ผ่านมามีผู้พิการจะมีโอกาสเข้ารับการฝึกอาชีพน้อย บวกกับการฝึกอาชีพจะถูกกำหนดไว้ก่อน ซึ่งไม่ตรงกับความต้องการและสภาพความพิการของผู้พิการ ที่ผ่านมามีผู้พิการจำนวนมากที่ไม่มีโอกาสได้รับรู้และเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะของตนเอง เพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี

ในปัจจุบันรัฐเองก็ได้พยายามส่งเสริมให้โอกาสผู้พิการมากขึ้น โดยมีโครงการต่างๆเพื่อผู้พิการเช่น การฝึกอาชีพผู้พิการโดยกรมประชาสงเคราะห์ ซึ่งจะดำเนินการประกาศรับสมัครผู้พิการเข้ารับการฝึกในโรงเรียนฝึกอาชีพของประชาสงเคราะห์ซึ่งมีอยู่เพียงไม่กี่ที่ แต่จากที่ผ่านมา มีผู้พิการจำนวนน้อยมากที่ขอเข้ารับการฝึกอาชีพตามที่ทางหน่วยงานเสนอไปด้วยสาเหตุหลายๆประการ อาทิไม่ทราบข่าวสาร ไม่อยากไปฝึกที่ไกลๆ สภาพความพิการไม่เอื้อต่อการฝึก ไม่มีคนดูแล เป็นต้น

สำหรับในจังหวัดอุดรดิตถ์ผู้พิการได้มีการรวมกลุ่มโดยตั้งเป็นชมรมผู้พิการจังหวัดอุดรดิตถ์ขึ้น มีการประชุมปีละ 1 ครั้งโดยประชาสงเคราะห์เป็นผู้ดำเนินการจัดประชุมประจำปีให้ แต่จากที่ผ่านมาการทำงานของกลุ่มไม่ประสบผลสำเร็จเนื่องจากไม่บุคคลที่ทำงานอย่างแท้จริง

การดำเนินงานส่วนใหญ่ ประชาสงเคราะห์เป็นผู้ดำเนินการ เป็นผู้ประสานงานให้ทำให้ผู้พิการไม่มีส่วนรวมในการทำงานและดำเนินการด้วยตัวของผู้พิการเองได้อย่างเต็มที่ ทำให้ไม่สามารถขยายผลต่อไปได้ รวมถึงงบประมาณก็จะมาจากประชาสงเคราะห์เป็นหลัก สมาชิกส่วนใหญ่ไม่ทราบข้อมูลและไม่มีโอกาสในการได้รับการส่งเสริมเนื่องจากมีความห่างไกลกัน อีกทั้งผู้พิการเดินทางลำบากและไม่มีรายได้ต้องอาศัยครอบครัวเป็นหลัก เนื่องจากในหมู่บ้าน 1 หมู่บ้านจะมีผู้พิการจำนวนไม่มากการติดต่อประสานงานระหว่างสมาชิกในชมรมผู้พิการจึงทำได้ยาก เพราะผู้พิการจะอยู่เฉพาะที่ โอกาสที่จะได้มาประชุมกันก็มีเพียงปีละ 1 ครั้ง ซึ่งในแต่ละครั้งก็จะมีเฉพาะตัวแทนของแต่ละอำเภอเท่านั้น ซึ่งผู้พิการของแต่ละอำเภอก็ประสานกันได้ยากเพราะอยู่ห่างไกลกันการเดินทางไม่สะดวก ประชาสงเคราะห์ได้จัดตั้งศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านเพื่อทำหน้าที่ให้การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านในเบื้องต้น โดยคณะกรรมการศูนย์ดูแลแต่ละศูนย์โดยมีเงินประจำศูนย์สงเคราะห์ ศูนย์ละ 12,500 บาท จัดสรรดูแลชาวบ้านผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านเช่น ผู้สูงอายุ เด็ก แม่บ้าน ผู้พิการ แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรเนื่องจากมีงบประมาณจำกัด และมีหน้าที่ทำเฉพาะในหมู่บ้านซึ่งหมู่บ้านของแต่ละพื้นที่มีความห่างไกลกัน

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นได้มีความพยายามของผู้พิการที่จะพึ่งพาตนเองและได้มีการรวมกลุ่มกันเพื่อพัฒนาการเกิดอาชีพโดยที่จะได้ไม่ต้องได้รับความช่วยเหลือจากประชาสงเคราะห์เพียงอย่างเดียว ซึ่งกลุ่มผู้พิการนั้นได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการฝึกอบรมอาชีพจากสำนักงานกองทุนเพื่อสังคม โดยองค์กรกลุ่มส่งเสริมอาชีพคนพิการอุดรดิตถ์ เลขที่ 276/78 ตำบลท่าอิฐ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ กุมภาพันธ์ 2544 ถึง ธันวาคม 2544 งบประมาณสนับสนุนทั้งหมด 476,280 บาท เงินสมทบ 101,000 บาท โดยแยกเป็นงบประมาณในกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ อบรมซ่อมมอเตอร์และพัดลม 6 รุ่น อบรมช่างหนัง 6 รุ่น ฝึกอบรมคนพิการ อุดรดิตถ์ 3 ครั้ง ศึกษาดูงาน จ.เชียงใหม่ โดยกลุ่มมีสมาชิกเบื้องต้นเพียง 25 คน แต่มีความตั้งใจที่จะดำเนินการโดยตัวผู้พิการเอง หากได้รับโอกาสอย่างทัดเทียม

ในพื้นที่อำเภอรัตนวาปีจังหวัดอุดรดิตถ์มี 5 ตำบลคือ ตำบลวังแดง ตำบลข่อยสูง ตำบลหาดสองแคว ตำบลบ้านแก่ง และตำบลน้ำอ่าง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตร โดยมีอาชีพหลักคือทำนา สำหรับศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้านที่ตำบลน้ำอ่าง หมู่ที่ 8 บ้านไร่น้อยได้รับรางวัลที่ 1 จากการประกวดศูนย์สงเคราะห์ประจำหมู่บ้านของจังหวัดเนื่องจากมีการจัดการที่ดี และความร่วมมือร่วมใจของชุมชน อีกทั้งมีการรวมกลุ่มเกษตรกรในการเพิ่มรายได้ และกำหนดสัดส่วนของผลกำไรคืนทุนต่อชุมชน อีกทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ก็ให้ส่วนในการสนับสนุนเรื่องผู้พิการเช่น องค์การบริหารส่วนตำบลวังแดงได้มีเจ้าหน้าที่ประจำตำบลช่วยทำหน้าที่ประสานทั้งใน อบต. และหน่วยงานเพื่อให้การส่งเสริมผู้ด้อยโอกาส รวมถึงมีกลุ่มแม่บ้านที่ได้รับการยกย่องที่ ตำบลน้ำอ่างและตำบลน้ำอ่างมีการผลิตเสื้อเพื่อส่งออกจะเห็นได้ว่าพื้นที่

อำเภอตรอนจึงเป็นอำเภอที่มีความพร้อม ถ้าหากมีการสร้างภาคีร่วมกันในระดับพื้นที่และองค์กร
ในชุมชน ในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้พิการร่วมกัน

จากปัญหาและข้อมูลดังกล่าวถ้าหากผู้พิการได้มีโอกาสที่จะพบปะประสานงานในระดับ
พื้นที่ได้อย่างเป็นระบบ จนสามารถวางแผนและแนวทางในการพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสม
มีหน่วยงานและองค์กรต่างๆในการ สนับสนุนเบื้องต้นเพื่อให้ผู้พิการพึ่งตนเองได้อย่างมีศักดิ์ศรี
และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขทัดเทียมการคนปกติ

สำหรับองค์กรที่จะให้การเข้าร่วมในระดับภาคนั้นจะมีหน้าที่และบทบาทที่สามารถเอื้อ
ต่อผู้พิการได้ เช่น กรมประชาสงเคราะห์มีงบประมาณในการให้ทุนประกอบอาชีพทุนละ 20,000
บาท/คน/ปี กรมพัฒนาฝีมือแรงงานมีงบประมาณในการฝึกอบรมทักษะต่าง ๆ ให้ผู้พิการได้
โรงเรียนพิเศษของผู้พิการ ก็สามารถสนับสนุนในเรื่องการเรียนให้ทัดเทียมกับคนปกติ การศึกษา
นอกโรงเรียนก็ให้การส่งเสริมการศึกษาและทักษะอาชีพได้ในบางส่วน และสถาบันพัฒนาองค์กร
ชุมชนในการสนับสนุนทุนสินเชื่อในการประกอบอาชีพของผู้พิการในแต่ละท้องถิ่น เป็นต้น

ดังนั้นภาคีความร่วมมือของหน่วยงานและองค์กรท้องถิ่นในการจะขับเคลื่อนและ
สนับสนุนองค์กรผู้พิการจึงมีความสำคัญที่จะเอื้อต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนร่วมกับผู้พิการในท้องถิ่น
เมื่อมีการร่วมมือกันระดับเครือข่ายของผู้พิการ จนสามารถที่จะจัดการและประสานภายใน
องค์กรได้ จนสามารถมีแผนงานทั้งในระดับกลุ่มองค์กรและระดับภาคี ก็จะเป็นนิมิตรหมายที่มอง
เห็นความร่วมมือกันในชุมชนและองค์กรประกอบต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งนำสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนร่วม
กันระหว่างบุคคลปกติและผู้พิการในชุมชนนั้น ๆ

คำถามวิจัยหลัก

1. การรวมกลุ่ม ศักยภาพผู้พิการ การพัฒนาอาชีพและสวัสดิการของผู้พิการที่ผ่านมาเป็น
อย่างไร
2. ทำอย่างไรกลุ่มผู้พิการจะสามารถพัฒนาการบริหารจัดการตนเองได้อย่างเหมาะสมและ
ยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อศึกษาสถานภาพผู้พิการ กลุ่มผู้พิการ และการบริหารจัดการกลุ่ม
2. เพื่อศึกษารูปแบบและกระบวนการบริหารจัดการกลุ่มผู้พิการ
3. เพื่อศึกษาปัจจัยเงื่อนไขการบริหารจัดการกลุ่มผู้พิการ

ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีการกำหนดขอบเขตการศึกษา 2 ส่วน คือ ขอบเขตด้านเนื้อหา และขอบเขตด้านเนื้อหา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มผู้พิการ เพื่อการพัฒนาอาชีพและสวัสดิการโดยความร่วมมือของชุมชน อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี ซึ่งประกอบด้วย 5 ตำบล ได้แก่ ตำบลวังแดง ตำบลหาดสองแคว ตำบลบ้านแก่ง ตำบลข่อยสูง และตำบลน้ำอ่าง

ขอบเขตเนื้อหา

ในการศึกษา ได้กำหนดเนื้อหา เพื่อเป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลและให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์เนื้อหาการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ศึกษาถึงสภาพเดิมของกลุ่มผู้พิการ อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี

- ข้อมูลพื้นฐานของผู้พิการ
- การบริหารจัดการกลุ่มผู้พิการ
- การวิเคราะห์จุดเด่น จุดอ่อน ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานของกลุ่มผู้พิการ

2. ศึกษาแนวทางและกลไกความร่วมมือระหว่างกลุ่มผู้พิการ ชุมชน และหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้อง

3. ศึกษารูปแบบการบริหารงานกลุ่มของผู้พิการ ที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพ และสวัสดิการของผู้พิการในชุมชน

- โครงสร้างการบริหารจัดการกลุ่ม/เครือข่ายผู้พิการ
- บทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานของกลุ่ม/เครือข่าย ที่เอื้อต่อการพัฒนาอาชีพ และสวัสดิการของกลุ่มผู้พิการ

4. ปัจจัยและเงื่อนไขในการบริหารจัดการกลุ่มผู้พิการ อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี

นิยามศัพท์

รูปแบบการบริหารจัดการ หมายถึง วิธีการที่ปฏิบัติร่วมกันของกลุ่ม ในการจัดการกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม

กลุ่มผู้พิการ หมายถึง ผู้พิการที่ร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มตั้งแต่ระดับ หมู่บ้าน ระดับตำบล และอำเภอ

การพัฒนาอาชีพ หมายถึง การส่งเสริมทักษะความรู้ในการประกอบอาชีพ จนสามารถประกอบอาชีพด้วยตนเองได้

การส่งเสริมสวัสดิการ หมายถึง การร่วมกันดำเนินกิจกรรมเพื่อให้เกิดการดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชีวิตความเป็นอยู่อย่างมีสุขภาพ และความสุขตามความเหมาะสมในการดำเนินคุณภาพชีวิตในชุมชน

คุณภาพชีวิต หมายถึง การมีชีวิตที่ปกติสุข ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ ของบุคคล

ความพิการ หมายถึง สาเหตุความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา หรือประสาทสัมผัส หรือจากสภาพการณ์ด้านการแพทย์ หรืออาการเจ็บป่วยทางจิต

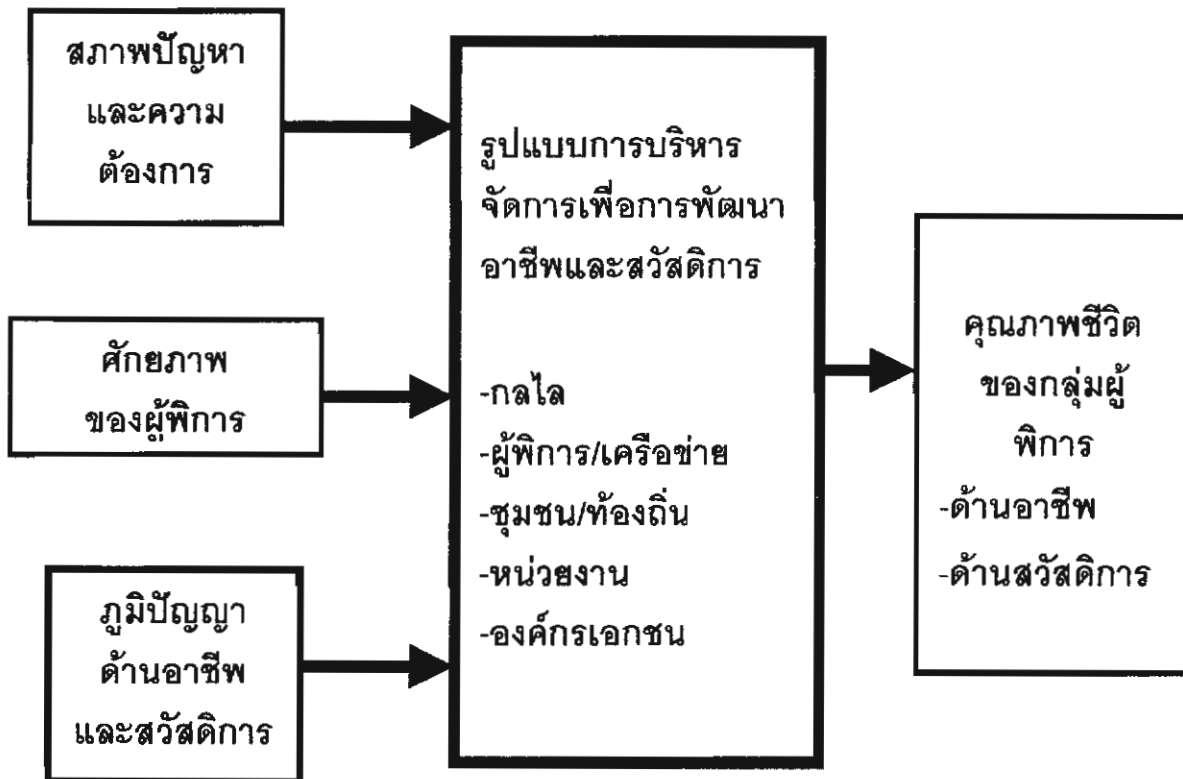
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้พิการได้รับรูปแบบในการจัดการกลุ่มและเกิดความร่วมมือระหว่างผู้พิการ ชุมชนและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาอาชีพและสวัสดิการ นอกจากนี้ยังสามารถก่อให้เกิดกลุ่มผู้พิการในระดับท้องถิ่น เพื่อทำให้เกิดเครือข่ายของความร่วมมือในด้านต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. ได้ฐานข้อมูลในการขยายผลสู่องค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และเอกชนเพื่อการวางแผนงานการพัฒนาด้านอาชีพและสวัสดิการอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

3. กลุ่มผู้พิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยความร่วมมือของกลุ่มผู้พิการ ชุมชนและองค์กรภาครัฐ

กรอบแนวคิด

ในการศึกษาวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มผู้พิการ เพื่อพัฒนาอาชีพและสวัสดิการ โดยความร่วมมือของชุมชน ในครั้งนี้ต้องการศึกษาถึงสภาพปัญหาของผู้พิการที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอาชีพและสวัสดิการในชุมชน โดยค้นหาความต้องการของกลุ่มผู้พิการจากการระดมถึงแนวทางในการพัฒนาอาชีพและสวัสดิการร่วมกัน โดยศึกษาถึงศักยภาพของกลุ่มผู้พิการที่เหมาะสมกับการพัฒนาอาชีพและสร้างสวัสดิการร่วมกับชุมชน ค้นหาศักยภาพและภูมิปัญญาด้านอาชีพในท้องถิ่นที่จะช่วยเสริมให้ผู้พิการสามารถมีอาชีพและสวัสดิการ ในการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเท่าเทียมและมีศักดิ์ศรี เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่จะสามารถให้คนทุกเพศทุกวัย ทั้งคนปกติ และผู้พิการ อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดี ทั้งทางร่างกายและจิตใจ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยจำแนกตามหมวดหมู่เป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ระเบียบคณะกรรมการบริหารกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการว่าด้วยหลักเกณฑ์ให้กู้ยืมเงินกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ.2542

ตอนที่ 2 สถิติการเงินกู้ของคนพิการ

ตอนที่ 3 หน่วยงานรับผิดชอบเกี่ยวกับคนพิการ

ตอนที่ 4 พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

ตอนที่ 5 ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการไทย

ตอนที่ 6 ระเบียบคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ว่าด้วยการจัดหาผลประโยชน์และการใช้จ่ายเงินของกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ.2536(ฉบับที่ 1)

ตอนที่ 7 กฎมาตรฐานว่าด้วยการสร้างความเสมอภาคทางโอกาสให้แก่คนพิการ องค์การสหประชาชาติ พ.ศ.2537

ตอนที่ 8 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับนโยบายด้านความพิการ

ตอนที่ 9 แผนปฏิบัติการแม่บทว่าด้วยสิทธิมนุษยชนด้านคนพิการ

ตอนที่ 1 ระเบียบคณะกรรมการบริหารกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้กู้ยืมเงินกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2542

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 5(4) แห่งระเบียบคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการว่าด้วยการจัดหาผลประโยชน์และการใช้จ่ายเงินของกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2536 แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการว่าด้วยการจัดหาผลประโยชน์และการใช้จ่ายเงินของกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2541 คณะกรรมการบริหารกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ จึงวางระเบียบการกู้ยืมเงินกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการไว้ ดังนี้

ข้อ 4

“เงินกองทุน” หมายความว่า เงินทุนหมุนเวียนเพื่อการให้กู้ยืมเป็นทุนประกอบอาชีพหรือเพื่อขยายกิจการ

หมวด 1 วัตถุประสงค์ของการให้กู้ยืม

ข้อ 7 การให้กู้ยืม มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อการประกอบอาชีพ
2. เพื่อการขยายกิจการ

หมวด 2 คุณสมบัติของผู้มีสิทธิกู้ยืม

ข้อ 8 ผู้มีสิทธิกู้ยืมเงินกองทุน ต้องเป็นคนพิการที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังนี้

- (1) เป็นคนพิการที่ได้จดทะเบียนแล้วตามกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ
- (2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบห้าปี บุคคลที่มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ ต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดา หรือผู้ปกครองก่อน
- (3) ต้องมีชื่อในทะเบียนบ้านอยู่ในท้องที่ที่ยื่นขอกู้ กรณีที่ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในท้องที่นั้น ต้องได้รับการรับรองจากเจ้าหน้าที่องค์กรท้องถิ่นหรือกรรมการขององค์กรคนพิการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล
- (4) ไม่มีหนี้ค้ำจากกองทุนนี้ ทั้งนี้ มิให้ใช้บังคับกับการให้กู้ยืมเงินตามข้อ 14 เว้นแต่คณะกรรมการจะมีความเห็นเป็นอย่างอื่น

คนพิการที่มีอายุต่ำกว่ากำหนดตามวรรคหนึ่ง (2) อาจมีสิทธิกู้ได้เมื่อคณะกรรมการเห็นว่า เพื่อความเหมาะสมแก่การดำรงชีพหรือการประกอบอาชีพ

ตอนที่ 2 สวัสดิการเงินกู้ของคนพิการกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการผู้มีสิทธิกู้ยืม

ตารางที่ 1 สวัสดิการเงินกู้ของคนพิการกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการผู้มีสิทธิกู้ยืม

หน่วยงานภาครัฐ/เอกชน	คนพิการที่จดทะเบียนเป็นคนพิการ กับกรมประชาสงเคราะห์
- รูปแบบโครงการที่จะนำเพื่อฟื้นฟู สมรรถภาพ	- เพื่อการประกอบอาชีพหรือเพื่อขยาย กิจการไม่เกินคนละ 20,000 บาท หรือ เพื่อซื้อคอมพิวเตอร์ไม่เกินคนละ 30,000 บาท

กรมประชาสงเคราะห์

กรมประชาสงเคราะห์ให้กู้ยืมเงินคนพิการที่จดทะเบียนแล้ว

1. การกู้ยืมเงินทุนหมุนเวียน เพื่อการประกอบอาชีพหรือเพื่อขยายกิจการที่ดำเนินการแล้ว คนพิการมีสิทธิกู้ได้ไม่เกินคนละ 20,000 บาท โดยต้องมีหลักทรัพย์หรือบุคคลค้ำประกันต่อเจ้าหน้าที่กรมประชาสงเคราะห์ ซึ่งจะมีคณะกรรมการบริหารกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการเป็นผู้พิจารณาอนุมัติให้กู้ยืม คนพิการที่กู้ยืมเงินต้องใช้จ่ายเงินกู้ภายใน 5 ปี โดยไม่มีดอกเบี้ย

2. เงินสงเคราะห์ครอบครัว คนพิการจะขอได้ครั้งเดียว ไม่เกิน 6,000 บาท โดยจะแบ่งจ่ายเป็น 3 ครั้ง ๆ ละ 2,000 บาท เมื่อขอไปแล้วจะไม่มีสิทธิขออีก

3. เบี้ยยังชีพ จะจ่ายให้คนพิการที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ โดยจ่ายให้เป็นรายเดือน ๆ ละ 500 บาท ตลอดชีพ

4. ค่าใช้จ่ายสำหรับเด็กพิการในครอบครัว ไม่เกิน 3 ครั้ง ๆ ละ 1,000 บาท

สวัสดิการทั้ง 4 ข้อ ในส่วนภูมิภาค คนพิการติดต่อขอรับเงินสนับสนุนดังกล่าวได้จากสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัด

ตอนที่ 3 หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับคนพิการ

ภาครัฐ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม มีหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบคนพิการโดยตรง และหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนคนพิการในด้านการฝึกอาชีพ การส่งเสริมอาชีพ การจัดงาน และการจ้างงาน ดังนี้

หน่วยงานหลัก

◆ กรมประชาสงเคราะห์ มีหน่วยงานที่ดำเนินการด้านการฝึกอาชีพคนพิการ 7 แห่ง

- ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จ.สมุทรปราการ
- ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการขอนแก่น จ.ขอนแก่น
- ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการบ้านทองพูนเผ่าพณัส จ.อุบลราชธานี
- ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการหยาดฝน จ.เชียงใหม่
- ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการภาคใต้ จ.นครศรีธรรมราช
- ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จ.อุบลราชธานี
- ศูนย์บริการสวัสดิการสังคมเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบ จ.ลพบุรี

◆ สำนักงานประกันสังคม มีหน่วยงานที่ดำเนินการด้านการฝึกอาชีพคนพิการ 1 แห่ง

- ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน

หน่วยงานสนับสนุน

◆ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน เป็นหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนในด้านอาชีพแก่คนพิการ

เปิดโอกาสให้คนพิการเข้ารับการฝึกอาชีพร่วมกับคนปกติ ในหน่วยงานฝึกอาชีพของกรม ซึ่งมี
หน่วยงานในสังกัดอยู่ทั่วประเทศ

- สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานทุกแห่ง
- ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานทุกแห่ง

♦ **กรมการจัดหางาน** เป็นหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนเรื่องการจัดหางานแก่คนพิการ
มีหน่วยงานในสังกัดทั่วประเทศ

- สำนักงานจัดหางานจังหวัด
- สำนักงานจัดหางานกรุงเทพ 1-9

กระทรวงศึกษาธิการ

- ♦ กรมสามัญศึกษา
- ♦ กรมอาชีวศึกษา

กระทรวงสาธารณสุข

- ♦ โรงพยาบาลของรัฐทั่วประเทศ

ภาคเอกชน

มีหน่วยงานที่ให้การดูแลและช่วยเหลือคนพิการทางด้านการให้บริการด้านต่าง ๆ
ที่สำคัญ มีดังนี้

1. สมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย

73/7-8 ซ.เทพประทาน ถ.ติวานนท์ตลาดขวัญ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000 โทร. 580-1098

2. สมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย

144/9 หมู่บ้านจตุติพร เพลส ถ.พัฒนาการ เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร 10250
โทร. 717-1902-3 โทรสาร 717-1904

3. สมาคมคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย

ชั้น 5 อาคาร สว.(ตรงข้ามสถานีไฟ สามเสน) ถ.เทอดดำริ เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทร. 243-6828 โทรสาร 243-6828

4. สมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย

85/1-2 ซ.บุญอยู่ ถ.ดินแดง แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทร. 245-9846, 246-3835 โทรสาร 247-6031

5. ชมรมสตรีตาบอดแห่งประเทศไทย

85/1-2 ช.บุญอยู่ ถ.ดินแดง แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทร. 247-6031, 233-9160-79

6. มูลนิธิช่วยคนตาบอดแห่งประเทศไทย

420 ถ.ราชวิถี แขวงทุ่งพญาไท ในพระบรมราชินูปถัมภ์ เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
โทร. 246-0070, 246-1431 โทรสาร 248-1365-8

7. มูลนิธิราชสุดา ในพระบรมราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

135/111-5 ถ.พุทธมณฑลสาย 4 ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม โทร. 889-2203

8. มูลนิธิสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการ

78/5 ถ.ติวานนท์ แขวงบางตลาด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120 โทร. 583-8396, 583-7999

9. สมาคมคนพิการพระประแดง

30/1 ซอยบางยอ 1 ถ.เพชรหึงส์ แขวงบางยอ เขตพระประแดง จ.สมุทรปราการ 10130
โทร. 463-5929

10. ศูนย์พัฒนาสมรรถภาพคนตาบอด

78/2 ถ.ติวานนท์ ต.บางตลาด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี 11120 โทร. 583-7327 โทรสาร 583-2534

ตอนที่ 4 พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา

มาตรา 10 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญาอารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

การศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น

มาตรา 12 นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง

มาตรา 13 บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ ดังต่อไปนี้

(1) การสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และการให้ การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล

(2) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ใน ความดูแลที่ครอบครัวจัดให้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

(3) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา

มาตรา 28 หลักสูตรการศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาสำหรับบุคคล ตามมาตรา 10 วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ทั้งนี้ ให้จัดตามความ เหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ

สาระของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากคุณลักษณะในวรรคหนึ่ง และ วรรคสองแล้ว ยังมีความมุ่งหมายเฉพาะที่จะพัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูงและการค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม

ตอนที่ 5 ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิ คนพิการไทย

คนพิการหรือทุพพลภาพเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า จึงสมควรที่จะได้รับสิทธิและ โอกาสในการพัฒนาให้เต็มศักยภาพ ได้รับการปกป้องคุ้มครองจากการถูกเอารัดเอาเปรียบ ได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองด้วยความเสมอภาคได้รับข้อ มูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับความพิการ และได้รับการยอมรับในศักดิ์ศรีแห่งความ เป็นมนุษย์

ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการไทยนี้ให้ความสำคัญต่อสิทธิ โอกาส ความเสมอภาค การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และความต้องการของคนพิการหรือทุพพลภาพ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราช อาณาจักรไทย

คณะผู้จัดทำอันประกอบด้วย องค์การที่เกี่ยวข้องกับคนพิการทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและ
องค์กรของคนพิการ จะดำเนินการด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้คนพิการได้รับประโยชน์สูงสุดตาม
เจตนารมณ์แห่งปฏิญญา

ความเป็นมา

องค์การสหประชาชาติได้ให้ความสำคัญเรื่องสิทธิ โอกาส และความเสมอภาคของคน
พิการ โดยในปี พ.ศ. 2541 ได้ประกาศปฏิญญาด้านสิทธิของคนพิการทางสติปัญญาและการ
เรียนรู้ พ.ศ. 2518 ประกาศปฏิญญาด้านสิทธิของคนพิการ พ.ศ. 2524 ประกาศให้เป็นปีคน
พิการสากล และประกาศให้ช่วงปี พ.ศ. 2526 - 2535 เป็นทศวรรษของคนพิการพร้อมทั้งกำหนด
แผนปฏิบัติการโลก เมื่อสิ้นสุดทศวรรษคนพิการแล้วคณะกรรมาธิการเศรษฐกิจและสังคมแห่งเอ
เซียและแปซิฟิก องค์การสหประชาชาติ ต้องการที่จะปฏิบัติกิจกรรมและรณรงค์เรื่องสิทธิและ
โอกาสของคนพิการอย่างต่อเนื่องจึงได้ประกาศในปี พ.ศ. 2536 - 2545 เป็นทศวรรษคนพิการ
ของภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก

สำหรับประเทศไทยรัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญเรื่องสิทธิและโอกาสของคนพิการ
เช่นกัน โดยหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมกับคนพิการได้ยกย่องพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพ
คนพิการตั้งแต่ พ.ศ. 2520 และเมื่อปีคนพิการสากล พ.ศ. 2524 ได้จัดกิจกรรมต่างๆ พร้อมทั้ง
ประกาศใช้แผนการสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการแห่งชาติระยะยาว(พ.ศ.2525-2534)

ในปี พ.ศ. 2534 ได้มีการตราพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ และต่อมาได้
ประกาศกฎกระทรวง ระเบียบต่าง ๆ รวมทั้งกำหนดนโยบายของรัฐเพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิ
โอกาส และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ อย่างเท่าเทียมกับสมาชิกอื่นในสังคม

เมื่อ พ.ศ. 2536 ผู้นำรัฐบาลไทยได้ร่วมลงนามพร้อมกับผู้นำของประเทศในภูมิภาคนี้ใน
ประกาศการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และความเสมอภาคของคนพิการในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก
เพื่อเป็นคำมั่นสัญญาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และขจัดเจตคติที่ไม่ถูกต้องของสังคมที่
มีต่อคนพิการ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้บัญญัติถึงเรื่องการคุ้มครองเสรีภาพ
ศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ สิทธิของคนพิการ เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและสามารถพึ่งตนเองได้

เพื่อเป็นการนำเจตนารมณ์ในเรื่องสิทธิโอกาส และความเสมอภาคของคนพิการดังที่
ปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปฏิญญาขององค์การสหประชาชาติ ประกาศการมี
ส่วนร่วมอย่างเต็มที่และความเสมอภาคของคนพิการในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก แผนงานและ
กฎระเบียบอื่น ๆ ที่ได้กำหนดไว้ไปสู่การปฏิบัติ ผู้แทนจากองค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการทั้งภาค

รัฐและเอกชน และองค์กรคนพิการ จึงได้ร่วมกันจัดทำปฏิญญาดำวยสิทธิคนพิการไทยเพื่อถือปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่คนพิการ

ปฏิญญาดำวยสิทธิคนพิการไทยนี้ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2541

ตอนที่ 6 ระเบียบคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ว่าด้วยการจัดหาผลประโยชน์ และการใช้จ่ายเงินของกองทุน ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2536 (ฉบับที่ 1)

เพื่อให้การบริการกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในการจัดหาผลประโยชน์และใช้จ่ายเงินของกองทุนเป็นประโยชน์แก่คนพิการทางการแพทย์ การศึกษา สังคม และการฝึกอาชีพ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 6 (5) และมาตรา 16 วรคสึ แห่งพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการว่าด้วยการจัดหาผลประโยชน์และการใช้จ่ายเงินของกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2536"

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ 3 ในระเบียบนี้

"คนพิการ" หมายความว่า คนพิการที่ได้จดทะเบียนตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534

"กองทุน" หมายความว่า กองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

ข้อ 4 ให้มีคณะกรรมการซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการตามมาตรา 11 ประกอบด้วยอธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ เป็นประธาน รองอธิบดีที่อธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ มอบหมายเป็นรองประธานผู้แทนกระทรวงกลาโหมผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุขผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนกรมการแพทย์ผู้แทนกรมการจัดหางาน ผู้แทนกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ผู้แทนกองนิติการสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการกองคลัง กรมประชาสงเคราะห์ผู้แทนสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ผู้แทนศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ ผู้แทนสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย ผู้แทนคนพิการที่ได้จดทะเบียนแล้ว 1 คน และผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการแต่งตั้งอีกไม่เกินสามคนเป็นอนุกรรมการ และหัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

อนุกรรมการที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้

ข้อ 5 ให้คณะอนุกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) อนุมัติแผนงานและโครงการที่หน่วยงานหรือองค์กรภาครัฐและเอกชนขอรับการสนับสนุน
- (2) ให้ความเห็นชอบการใช้จ่ายเงินกองทุน
- (3) ควบคุมและติดตามผลการดำเนินงานของกองทุนให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของแผนงาน และโครงการที่หน่วยงานหรือองค์กรภาครัฐและเอกชนขอรับการสนับสนุน
- (4) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการกู้ยืมเงิน
- (5) ผ่อนผันการชำระหนี้เงินกู้
- (6) เสนอขออนุมัติให้ตัดหนี้สูญต่อคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ
- (7) จัดหาเงินและทรัพย์สินสมทบกองทุน

ข้อ 6 กองทุนมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนสำหรับใช้จ่ายเกี่ยวกับการดำเนินงานและสงเคราะห์ช่วยเหลือคนพิการและสนับสนุนสถาบันบริการด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการทางการแพทย์ การศึกษา สังคมและการฝึกอาชีพตลอดจนศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา และองค์กรที่เกี่ยวข้อง กับคนพิการ

ข้อ 7 เงินกองทุนประกอบด้วย

- (1) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
- (2) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับบริจาคจากประชาชน จากนิติบุคคลหรือจากองค์กรทั้งในประเทศและต่างประเทศหรือที่ได้รับจากการจัดกิจกรรม
- (3) ดอกผลของเงินกองทุนและจากการขายหรือหาประโยชน์จากทรัพย์สินที่ได้รับบริจาค
- (4) รายได้อื่น ๆ

ข้อ 8 การใช้จ่ายเงินกองทุนให้ใช้จ่ายเพื่อกิจการ ดังต่อไปนี้

- (1) เป็นทุนหมุนเวียนสำหรับคนพิการกู้ยืมไปประกอบอาชีพ
- (2) ส่งเสริมช่วยเหลือคนพิการให้สามารถประกอบอาชีพได้
- (3) สงเคราะห์ครอบครัวคนพิการด้านการเงิน เครื่องอุปโภค บริโภคที่จำเป็น
- (4) สนับสนุนแผนงานและโครงการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการด้านอาชีพ โดยส่งเสริมการเตรียมทักษะอาชีพ การอบรมและฝึกอาชีพการปรับปรุงขยายกิจการศูนย์ฝึกอาชีพและโรงงานในอารักขา รวมทั้งการฝึกและประกอบอาชีพโดยชุมชน

(5) สนับสนุนแผนงานและโครงการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการทางการแพทย์ในการดำเนินงานป้องกันความพิการการรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ และประดิษฐ์พัฒนาเครื่องมืออุปกรณ์ และเครื่องช่วยคนพิการประเภทต่าง ๆ

(6) สนับสนุนแผนงานและโครงการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษาในการดำเนินการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ การผลิตอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนสำหรับคนพิการและการให้ทุนการศึกษาแก่คนพิการที่มีฐานะยากจน

(7) สนับสนุนแผนงานและโครงการค้นคว้า ศึกษา วิจัยและผลิตเอกสารทางวิชาการ

(8) สนับสนุนแผนงานและโครงการพัฒนาบุคลากรที่ปฏิบัติงานฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการทุกสาขา โดยให้การอบรมและแนะนำการปฏิบัติงานเพื่อเสริมสมรรถนะของบุคลากร

(9) สนับสนุนด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน

(10) สนับสนุนแผนงานและโครงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจและมีทัศนคติที่ดีต่อคนพิการ

(11) สนับสนุนแผนงานและโครงการปรับปรุงแก้ไขสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่จำเป็นสำหรับคนพิการ

(12) สนับสนุนหน่วยงานหรือองค์กรของรัฐและเอกชนหรือหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมาย ตลอดจนการดำเนินคดีแก่คนพิการ

(13) สนับสนุนการดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาผลประโยชน์ของกองทุน

(14) ใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของผู้บริจาค

(15) ใช้จ่ายในการบริหารงานของกองทุน

(16) ใช้จ่ายเพื่อกิจการอื่นที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่คนพิการตามที่คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการเห็นชอบ

ตอนที่ 7 กฎมาตรฐานว่าด้วยการสร้างความเสมอภาคทางโอกาสให้แก่คนพิการองค์การสหประชาชาติ พ.ศ. 2537

สมัชชาสหประชาชาติได้ให้การรับรองกฎมาตรฐานว่าด้วยการสร้างความเสมอภาคทางโอกาสให้แก่คนพิการฉบับนี้ในการประชุมสมัยที่ 48 เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2537 (ตามมติที่ 48/96)

การดำเนินงานที่ผ่านมาในระดับระหว่างประเทศเพื่อนำไปสู่กฎมาตรฐาน

1. สิทธิของคนพิการเป็นเรื่องที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมากจากองค์การสหประชาชาติและองค์กรระหว่างประเทศอื่น ๆ มาเป็นเวลาช้านานแล้ว ดังจะเห็นได้ว่า ผลงานที่สำคัญที่สุดที่เกิดขึ้นจากปีคนพิการสากล เมื่อ พ.ศ. 2524 ก็คือ การจัดทำ **แผนปฏิบัติการระดับโลกว่าด้วย**

เรื่องคนพิการ' ขึ้นมาเป็นผลสำเร็จ ซึ่งสมัชชาสหประชาชาติก็ได้ให้การรับรองแผนนี้ตามมติที่ 37/52 เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2525 แล้ว ซึ่งทั้งปีคนพิการสากลและแผนปฏิบัติการระดับโลกว่าด้วยเรื่องคนพิการ ได้เป็นเสมือนพลังอันแข็งแกร่งที่ทำให้เกิดความก้าวหน้าด้านนี้ขึ้น เพราะนอกจากจะได้เน้นถึงสิทธิของคนพิการที่จะมีโอกาสทัดเทียมกับพลเมืองอื่น ๆ ในสังคม และได้รับส่วนแบ่งที่เท่าเทียมจากสังคมในการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น อันเป็นผลพวงของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแล้ว ก็ยังมีการให้คำจำกัดความของคำว่า "Handicap" (ความเสียเปรียบ, อุปสรรค) ขึ้นเป็นครั้งแรก ว่าหมายถึง ผลรวมของความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างคนพิการกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวคนพิการอีกด้วย

2. ในการประชุมระดับโลกของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อทบทวนการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการระดับโลกว่าด้วยเรื่องคนพิการ ในวาระที่ทศวรรษคนพิการขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งจัดขึ้นที่กรุงสต็อกโฮล์ม ประเทศสวีเดน เมื่อ พ.ศ. 2530 ได้มีข้อเสนอแนะจากที่ประชุมว่า ควรจะค้นคิดปรัชญาที่จะใช้เป็นแนวทางสำหรับการจัดลำดับความสำคัญของเรื่องที่จะดำเนินการในอนาคตข้างหน้า โดยที่ปรัชญาดังกล่าวควรตั้งอยู่บนรากฐานของความตระหนักในสิทธิของคนพิการ

3. ด้วยเหตุผลดังกล่าวมานี้ ที่ประชุมข้างต้นจึงมีข้อเสนอแนะว่าสมัชชาสหประชาชาติควรจะจัดการประชุมพิเศษขึ้น เพื่อทำหน้าที่ร่างอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือก ปฏิบัติต่อคนพิการในทุกรูปแบบขึ้น เพื่อที่รัฐสมาชิกองค์การสหประชาชาติจะได้ให้สัตยาบันเมื่อสิ้นสุดทศวรรษคนพิการขององค์การสหประชาชาติแล้ว

4. ร่างอนุสัญญานับที่วันนี้จัดทำขึ้นโดยประเทศอิตาลี และได้นำเสนอต่อสมัชชาสหประชาชาติในระหว่างการประชุมสมัยที่ 42 แล้ว ต่อมาประเทศสวีเดนก็ได้้นำเสนอร่างอนุสัญญานับดังกล่าวเพิ่มเติมจากเดิม ในการประชุมสมัยที่ 44 ของสมัชชาสหประชาชาติ อย่างไรก็ตามในการนำเสนอทั้ง 2 ครั้งยังไม่ปรากฏว่ามีความเห็นเป็นฉันทามติในเรื่องความเหมาะสมของอนุสัญญาดังกล่าว อีกประการหนึ่งผู้แทนหลายท่านที่เข้าประชุมก็ให้ข้อคิดเห็นว่า บทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่มีอยู่ในปัจจุบันก็ดูเหมือนว่าจะได้ให้หลักประกันด้านสิทธิแก่คนพิการเท่าเทียมกับบุคคลอื่นอยู่แล้วด้วย

จุดประสงค์และสาระสำคัญของกฎหมายฐาน

ว่าด้วยการสร้างความเสมอภาคทางโอกาสให้แก่คนพิการ

1. กฎหมายฐานว่าด้วยความเสมอภาคทางโอกาสให้แก่คนพิการฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยอาศัยพื้นฐานประสบการณ์ที่ได้รับในช่วงทศวรรษคนพิการขององค์การสหประชาชาติ(พ.ศ.2526-2535) ร่วมกับบทบัญญัติของกฎหมายระหว่างประเทศที่ว่าด้วยสิทธิมนุษยชน อันได้แก่ ปฏิญญาสากลว่า (ประกาศโดยสมัชชาสหประชาชาติ ตามข้อมติที่ 37/53, ด้วยสิทธิมนุษยชน กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ⁶ รวมทั้งแผนปฏิบัติการระดับโลกว่าด้วยเรื่องคนพิการ

ซึ่งบทบัญญัติทั้งหลายที่ได้กล่าวมานี้ก็ล้วนแล้วแต่เป็นฐานรากทางการเมืองและศีลธรรมของกฎหมายมาตรฐานฉบับนี้ทั้งสิ้น)

2. แม้ว่าจะไม่มีการนำกฎหมายมาตรฐานฉบับนี้บังคับใช้ แต่กฎหมายฐานก็สามารถจะใช้เป็นกฎที่ถือเป็นประเพณีปฏิบัติระหว่างประเทศได้ ถ้าหากมีการนำไปใช้ในรัฐสมาชิกหลาย ๆ รัฐด้วยเจตจำนงที่ให้ความเคารพต่อกฎที่ระบุอยู่ในกฎหมายระหว่างประเทศ อันมีนัยที่แสดงให้เห็นถึงพันธกรณีทางศีลธรรมและการเมืองอันเข้มแข็งได้เป็นอย่างดีในนามของรัฐสมาชิกองค์การสหประชาชาติที่จะร่วมกันดำเนินงานเพื่อสร้างความเสมอภาคทางโอกาสให้แก่คนพิการ โดยมีหลักการสำคัญที่เน้นความรับผิดชอบ การปฏิบัติกร และความร่วมมือซึ่งกันและกันทั้งนี้ เรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนพิการ การช่วยคนพิการให้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ และความเสมอภาคให้แก่คนพิการ ก็ได้ระบุไว้ในข้อ 5 - 12 ของกฎหมายมาตรฐานฉบับนี้ด้วยแล้ว กฎหมายฐานจึงเป็นเสมือนเครื่องมือที่จะกำหนดนโยบายและการดำเนินงานให้แก่ทั้งคนพิการและองค์กรของคนพิการและยังสามารถจะใช้กฎหมายมาตรฐานฉบับนี้เป็นฐานของความร่วมมือทางวิชาการและเศรษฐกิจในระหว่างรัฐสมาชิก องค์การสหประชาชาติ และองค์กรระหว่างประเทศอื่น ๆ ได้อีกด้วย

3. กฎหมายฐานฉบับนี้มีจุดประสงค์เพื่อความมั่นใจว่า เด็กหญิง เด็กชาย ผู้หญิง และผู้ชายที่พิการในฐานะที่ต่างก็เป็นสมาชิกของสังคมก็สามารถที่จะใช้สิทธิของตนเอง และมีภาระหน้าที่เช่นเดียวกับสมาชิกอื่นของสังคมได้ อีกประการหนึ่งในทุกสังคมของโลกก็ยังคงมีอุปสรรคที่ขวางกั้นคนพิการ ไม่ให้ใช้สิทธิเสรีภาพที่ตนเองมีอยู่ จึงเป็นการยากยิ่งที่คนพิการจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคมได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น จึงถือเป็นความรับผิดชอบของรัฐสมาชิกที่จะดำเนินงานอย่างเหมาะสม เพื่อขจัดอุปสรรคดังกล่าวออกไป โดยที่คนพิการและองค์กรของคนพิการเองก็ควรจะมีบทบาทอย่างแข็งขันในฐานะของหุ้นส่วนร่วมกระบวนการที่จะขจัดอุปสรรคดังกล่าว อันจะทำให้การสร้าง ความเสมอภาคทางโอกาสให้แก่คนพิการ มีคุณภาพการอย่างสำคัญต่อความพยายามอย่างกว้างขวางทั่วโลกที่จะระดมพลังทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งจากเหตุผลทั้งหมดที่ได้กล่าวมาจึงควรจะได้ให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อบุคคลกลุ่มต่าง ๆ เป็นต้นว่า ผู้หญิง เด็ก ผู้สูงอายุ ผู้ยากจน แรงงานอพยพ ผู้ที่มีความพิการซ้ำซ้อน

ตอนที่ 8 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับนโยบายด้านความพิการ

1. แนวคิดพื้นฐานที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้จะปรากฏอยู่ทั่วไปตลอดเนื้อหาของกฎหมายมาตรฐานฉบับนี้ โดยแนวคิดพื้นฐานดังกล่าวเกิดจากแผนปฏิบัติระดับโลกว่าด้วยเรื่องความพิการ และในบางกรณีแนวคิดเหล่านี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนานี้ที่เกิดขึ้นในระหว่างทศวรรษคนพิการขององค์การสหประชาชาติ

ความพิการและทุพพลภาพ (Disability and Handicap)

“ความพิการ” หมายถึงข้อจำกัดทั้งหลายที่ทำให้ประชากรประเทศใดประเทศหนึ่งไม่อาจทำหน้าที่ของตนเองได้ อันเนื่องมาจากข้อเท็จจริงที่ว่า คนเราอาจจะพิการได้จากสาเหตุความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา หรือประสาทสัมผัส หรือจากสภาพการณ์ด้านการแพทย์ หรืออาการเจ็บป่วยทางจิตที่กล่าวมานี้ก็อาจมีลักษณะถาวรก็ได้ หรือเกิดขึ้นเพียงชั่วคราวชั่วครู่เท่านั้นก็ได้

“ทุพพลภาพ” (Handicap) หมายความว่า การสูญเสียโอกาสหรือการถูกจำกัดโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในวิถีทางของชุมชน ในระดับที่เท่าเทียมกับคนอื่น ๆ ซึ่งสื่อให้เห็นถึงการเผชิญหน้าของคนพิการกับสิ่งแวดล้อม โดยที่จุดประสงค์ของการใช้คำ ๆ นี้ก็เพื่อจะเน้นให้ชัดว่ายังมีข้อบกพร่องต่างๆ ในสิ่งแวดล้อมและในกิจกรรมหลายประเภทที่สังคมจัดขึ้น ตัวอย่าง เช่น ข้อมูลข่าวสาร การติดต่อสื่อสาร และการศึกษาซึ่งกีดขวางคนพิการไม่ให้มีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป

“ความพิการ” และ **“ทุพพลภาพ”** (Disability and Handicap) ดังที่ได้ให้คำนิยามไว้ข้างต้นควรจะได้รับการพิจารณาจากมุมมองทางประวัติศาสตร์ด้านความพิการสมัยปัจจุบัน เนื่องจากในช่วงทศวรรษที่ 1970 (พ.ศ.2513-2522) ได้มีปฏิริยาตอบโต้อย่างรุนแรงจากทั้งผู้แทนองค์กรของคนพิการเองและนักวิชาชีพในด้านความพิการ เพื่อที่จะต่อต้านการใช้คำศัพท์ที่เกี่ยวกับความพิการในยุคนั้น เนื่องจากทั้ง **“ความพิการ”** และ **“ทุพพลภาพ”** (Handicap) ต่างก็เป็นคำศัพท์ที่ใช้กันมาอย่างคลุมเครือและสับสน ซึ่งยังผลให้การวางแผนทางกำหนดนโยบายและดำเนินงานทางการเมืองในด้านความพิการยุ่งยากตามไปด้วย และด้วยเหตุที่คำศัพท์ทั้งสองคำนี้จะสะท้อนให้เห็นว่ามาจากกรอบคิดทางการแพทย์และการตรวจวินิจฉัยความผิดปกติของบุคคลซึ่งได้ละเลยความไม่สมบูรณ์หรือข้อบกพร่องต่างๆ ที่มาจากสังคมหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัวคนเรา

ในปี พ.ศ. 2533 องค์การอนามัยโลกได้ให้การรับรอง “เกณฑ์ระหว่างประเทศเพื่อจำแนกความหมายของความบกพร่อง (Impairments) ความพิการ (disability) และทุพพลภาพ” (Handicaps) ซึ่งนอกจากจะแยกแยะความหมายของคำศัพท์ทั้ง 3 คำนี้ได้อย่างถูกต้องแม่นยำมากกว่าเดิมแล้ว ก็ยังได้แสดงลักษณะสัมพันธ์ของคำศัพท์ทั้ง 3 คำนี้ ให้ปรากฏอีกด้วย โดยเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างของคำศัพท์แต่ละคำ และนับแต่นั้นมาก็ได้มีการใช้คำศัพท์ทั้ง 3 คำดังกล่าวอย่างแพร่หลายในงานสาขาต่าง ๆ เป็นต้นว่า การฟื้นฟูสมรรถภาพ การศึกษา สถิติ นโยบาย กฎหมาย ประชากร สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ และมนุษยวิทยา อย่างไรก็ตาม มีการแสดงความกังวลว่า การให้ความหมายของคำว่า **“ทุพพลภาพ”** (Handicap) ตามเกณฑ์การจำแนกชุดนี้ได้ให้น้ำหนักแก่ด้านการแพทย์มากเกินไป ทั้งยังมีจุดเน้นอยู่ที่ตัวบุคคลแต่ละคน จึงยังไม่อาจจะชี้ชัดลงไปได้ว่าสภาพการณ์ทางสังคมหรือความคาดหวังของสังคม กับความสามารถของบุคคลแต่ละคนมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างไรบ้างกับคำว่า **“ทุพพลภาพ”** (Handicap) ซึ่งก็จะมี การนำข้อท้วงติงนี้และข้อคิดเห็นอื่น ๆ ของผู้ใช้ประโยชน์จากเกณฑ์จำแนกความหมายของคำศัพท์ทั้ง 3 คำ ชุดนี้ ไปพิจารณาปรับปรุงเกณฑ์จำแนกความหมายชุดใหม่ที่จะจัดทำขึ้นในโอกาสต่อไป หลังจากที่เอกสารขององค์การอนามัยโลกชุดที่ว่านี้ได้พิมพ์เผยแพร่มาเป็นเวลา 12 ปีแล้ว

“การป้องกัน” หมายถึง กระบวนการใด ๆ ก็ตามที่มุ่งป้องกันไม่ให้เกิดความบกพร่องทางร่างกาย สถิติปัญญา จิตใจ หรือประสาทสัมผัส (เรียกได้ว่าเป็นการป้องกันแบบปฐมภูมิหรือขั้นต้น) หรือป้องกันไม่ให้ความบกพร่องนั้นเป็นสาเหตุให้เกิดข้อจำกัดในสมรรถภาพด้านต่าง ๆ อย่างถาวร หรือเกิดความพิการขึ้นต่อไป (เรียกว่า การป้องกันแบบทุติยภูมิ) ซึ่งการป้องกันในที่นี้

จะหมายความรวมถึงการดำเนินงานต่าง ๆ กันในหลายรูปแบบ เป็นต้นว่า สาธารณสุขมูลฐาน การดูแลก่อนและหลังคลอด การให้การศึกษาด้านโภชนาการ การรณรงค์สร้างภูมิคุ้มกันโรคติดต่อ มาตรการควบคุมโรคเรื้อรังประจำท้องถิ่น กฎข้อบังคับเพื่อความปลอดภัย โครงการป้องกันอุบัติเหตุในสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ กัน รวมทั้งการดัดแปลงสถานที่ทำงานเพื่อป้องกันความพิการ และโรคที่เกิดจากการทำงาน ตลอดจนการป้องกันความพิการที่เกิดจากมลภาวะของสิ่งแวดล้อม หรือความขัดแย้งด้านกำลังอาวุธ

“การฟื้นฟูสมรรถภาพ” หมายความว่า กระบวนการที่เอื้ออำนวยให้คนพิการได้ก้าวถึงระดับสูงสุดของสมรรถภาพทางด้านร่างกาย ประสาทสัมผัส สติปัญญา จิตใจ และหรือสังคม และสามารถดำรงสมรรถภาพในระดับสูงสุดนั้นไว้ได้ต่อไป จึงเป็นการให้เครื่องมือแก่คนพิการที่จะเปลี่ยนแปลงชีวิตตนเองให้มีความเป็นอิสระมากขึ้น โดยที่การฟื้นฟูสมรรถภาพนี้จะครอบคลุมถึงมาตรการต่าง ๆ ที่จะช่วยให้สมรรถภาพนั้น ๆ ของคนพิการเกิดขึ้นมากได้ และหรือฟื้นฟูสมรรถภาพเดิมของเขาขึ้นมาใหม่ หรืออาจจะชดเชยการสูญเสียสมรรถภาพนั้น ๆ ไป ซึ่งกระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพที่ว่านี้ไม่เกี่ยวข้องใดๆ เลยกับการรักษาพยาบาลในขั้นต้น แต่หมายความถึงมาตรการและกิจกรรมที่ครอบคลุมกว้างขวาง ตั้งแต่การฟื้นฟูสมรรถภาพขั้นพื้นฐานหรือทั่ว ๆ ไปจนถึงกิจกรรมที่เน้นการบรรลุถึงเป้าหมายอย่างแท้จริง อาทิเช่น การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพให้แก่คนพิการ

“การสร้างความสะดวกทางโอกาสให้แก่คนพิการ” หมายความว่า กระบวนการที่ทำให้ระบบต่าง ๆ ของสังคมและสิ่งแวดล้อม เป็นต้นว่า บริการ กิจกรรม ข้อมูลข่าวสารและเอกสารต่าง ๆ ได้รับการจัดทำขึ้นสำหรับประชาชนทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนพิการ

หลักการความสะดวกทางสิทธิหมายความว่า ความต้องการจำเป็นของบุคคลแต่ละคนมีความสำคัญโดยเท่าเทียมกัน ฉะนั้น ความต้องการจำเป็นดังกล่าวจึงต้องนำมาใช้เป็นฐานสำหรับการวางแผนในแต่ละสังคม นอกจากนี้ ทรัพยากรทั้งหมดในสังคมก็ต้องถูกใช้ไปเพื่อประกันว่า บุคคลทุกคนจะต้องมีโอกาสเท่าเทียมกันที่จะมีส่วนร่วมในสังคม

คนพิการเป็นสมาชิกของสังคมเช่นเดียวกับบุคคลอื่น และมีสิทธิที่จะอยู่อาศัยในชุมชนหรือท้องถิ่นของตนเอง และควรจะได้รับความสะดวกสนับสนุนตามความต้องการจำเป็นที่มีอยู่ ภายใต้โครงสร้างปกติของสังคมในด้านการศึกษา สาธารณสุข การจ้างงาน และบริการสังคม

เมื่อคนพิการได้รับสิทธิอันเท่าเทียมกับบุคคลอื่นในสังคมแล้ว เขาก็ควรจะมีบทบาทหน้าที่ที่เท่าเทียมด้วย เพราะเมื่อคนพิการได้รับสิทธิต่าง ๆ ที่ตนเองสมควรจะได้รับ สังคมก็ควรที่จะเพิ่มความคาดหวังที่มีต่อคนพิการให้สูงขึ้นจากเดิม ดังนั้น จึงควรจะมีการดำเนินงานที่จะช่วยคนพิการให้ก้าวเข้ามารับผิดชอบสังคมอย่างเต็มที่ ในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม ซึ่งก็จะเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างความสะดวกทางโอกาสให้แก่คนพิการในสังคมอีกด้วย จนถึงกิจกรรมที่เน้นการบรรลุถึงเป้าหมายอย่างแท้จริง อาทิเช่น การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ ให้แก่คนพิการ

เงื่อนไขพื้นฐานในการมีส่วนร่วมที่เท่าเทียมกัน

กฎข้อที่ 1 การสร้างความสำนึก รัฐต้องดำเนินงาน เพื่อสร้างความสำนึกของสังคมเกี่ยวกับคนพิการในเรื่องสิทธิ ความต้องการจำเป็น ศักยภาพ และการให้ประโยชน์แก่สังคมของบรรดาคนพิการ

1. รัฐต้องประกันว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบได้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารล่าสุดเกี่ยวกับโครงการและบริการต่างๆ ให้แก่คนพิการและครอบครัว รวมทั้งนักวิชาชีพในด้านนี้และสาธารณชน ทั้งนี้ ข้อมูลข่าวสารที่จะให้แก่คนพิการจะต้องอยู่ในรูปแบบที่คนพิการสามารถแสวงหาได้

2. รัฐต้องริเริ่มและสนับสนุนการรณรงค์ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับคนพิการและนโยบายด้านความพิการโดยสื่อให้เห็นว่า คนพิการเป็นพลเมืองซึ่งมีสิทธิและภาระหน้าที่เช่นเดียวกับพลเมืองอื่นในสังคม อันจะสร้างความถูกต้องให้กับมาตรการต่างๆ ที่จะจัดอุปสรรคต่อคนพิการในการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่

3. รัฐต้องส่งเสริมให้สื่อมวลชนเสนอภาพของคนพิการไปในทางบวก โดยปรึกษาหารือกับองค์กรของคนพิการในเรื่องนี้

4. รัฐต้องประกันว่า โครงการการศึกษาสำหรับสาธารณชนสะท้อนในทุกแง่มุมถึงหลักการของการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และความเสมอภาค

5. รัฐต้องเชิญคนพิการและครอบครัว รวมทั้งองค์กรของคนพิการให้เข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการการศึกษาสำหรับสาธารณชนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องต่างๆ ในด้านความพิการ

6. รัฐต้องส่งเสริมองค์กรธุรกิจภาคเอกชนให้รวมเรื่องของความพิการในทุกแง่มุมไว้ในกิจกรรมของภาคเอกชน

7. รัฐต้องริเริ่ม และส่งเสริมโครงการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความสำนึกของคนพิการในด้านสิทธิและศักยภาพของตนเอง ทั้งนี้ ด้วยเหตุผลที่ว่าถ้าหากคนพิการมีการพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น และมีการเสริมศักยภาพของตนเองให้มากขึ้นแล้วก็จะช่วยให้เขาสามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสที่ตนเองมีอยู่ให้เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

8. การสร้างความสำนึกเกี่ยวกับคนพิการ ควรเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในการให้การศึกษาแก่เด็กพิการ และในการดำเนินโครงการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านต่างๆ คนพิการสามารถช่วยเหลือกันและกันเพื่อสร้างความสำนึกดังกล่าวโดยผ่านการทำกิจกรรมต่างๆ ภายในองค์กรของตนเอง

9. การสร้างความสำนึกของคนพิการควรเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาสำหรับเด็กทุกๆ คน และควรเป็นองค์ประกอบหนึ่งของหลักสูตรฝึกอบรมครูและการฝึกอบรมแก่บุคคลทุกสาขาอาชีพด้วย

กฎข้อที่ 2 การรักษาพยาบาล รัฐต้องประกันว่า มีการจัดบริการรักษาพยาบาลที่มีประสิทธิภาพให้แก่คนพิการ

1. รัฐต้องจัดให้มีโครงการที่ดำเนินงานโดยนักวิชาชีพจากสหสาขา เพื่อที่จะตรวจพบ ประเมิน และให้การบำบัดรักษาผู้ที่มีความบกพร่องเสียตั้งแต่เนิ่นๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันความพิการลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากความพิการ หรือแม้แต่ขจัดความพิการให้หมดสิ้นไปได้ อีกทั้งต้อง

ประกันว่าโครงการนั้นนอกจากจะช่วยส่งเสริมให้คนพิการแต่ละคน และครอบครัวของเขาได้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่แล้ว องค์กรของคนพิการอีกหลากหลายองค์กรควรมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ทั้งในระดับของการวางแผนและประเมินผลโครงการดังกล่าวด้วย

2. ผู้ทำงานในชุมชนท้องถิ่นต้องได้รับการฝึกอบรมให้มีส่วนร่วม ในงานด้านต่างๆ เช่น การตรวจพบความบกพร่องเสียตั้งแต่เนิ่นๆ การจัดบริการช่วยเหลือขั้นต้น และการส่งต่อผู้ที่มีความบกพร่องหรือพิการไปรับบริการที่เหมาะสมต่อไป

3. รัฐต้องประกันว่า คนพิการโดยเฉพาะเด็กจะได้รับการรักษาพยาบาลในระดับเดียวกัน และภายในระบบเดียวกันกับสมาชิกอื่นๆ ในสังคม

4. รัฐต้องประกันว่า บุคลากรด้านการแพทย์และสาขาใกล้เคียงทุกคนจะได้รับการฝึกอบรม และมีเครื่องมืออุปกรณ์เพียงพอที่จะให้บริการรักษาพยาบาลแก่คนพิการ รวมทั้งมีวิธีการและเทคโนโลยีในการรักษาพยาบาลที่เหมาะสมสอดคล้องกับความพิการด้วย

5. รัฐต้องประกันว่า บุคลากรทางการแพทย์ บุคลากรในสาขาใกล้เคียงการแพทย์และสาขาที่เกี่ยวข้องจะได้รับการฝึกอบรมอย่างเพียงพอ เพื่อที่บุคลากรเหล่านี้จะได้ไม่ให้อำนาจนำที่ไม่เหมาะสมแก่ผู้ปกครองของคนพิการ เพราะอาจไปจำกัดทางเลือกสำหรับลูกหลานพิการของเขา การฝึกอบรมนี้ควรเป็นกระบวนการที่ดำเนินงานอย่างต่อเนื่องบนพื้นฐานของข้อมูลข่าวสารล่าสุดที่มีอยู่

6. รัฐต้องประกันว่า คนพิการจะได้รับการบำบัดรักษาและได้รับยาที่จำเป็นสำหรับเขา อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ทำหน้าที่ของตนเองได้หรือปรับปรุงสมรรถภาพของตนเองให้ดีขึ้นต่อไปได้

กฎข้อที่ 3 การฟื้นฟูสมรรถภาพ รัฐต้องประกันว่า การจัดบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ แก่คนพิการสามารถทำให้บุคคลเหล่านั้นก้าวไปสู่ระดับที่อยู่ได้ด้วยตนเองและสามารถทำหน้าที่ได้อย่างสูงสุดอีกทั้งยังสามารถดำรงสถานะนี้ไว้ได้ต่อไป

1. รัฐต้องจัดทำโครงการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในระดับชาติ ให้แก่คนพิการทุกๆ กลุ่ม โดยโครงการที่ว่านี้ควรอยู่บนพื้นฐานของความจำเป็นที่แท้จริงของคนพิการแต่ละคน รวมทั้งตั้งอยู่บนหลักการของการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่และความเสมอภาคกับบุคคลอื่นในสังคม

2. โครงการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในระดับชาติที่กล่าวถึงนี้ ควรประกอบด้วยกิจกรรมที่กว้างขวางหลากหลาย เป็นต้นว่า การฝึกอบรมทักษะพื้นฐานให้แก่คนพิการเพื่อปรับปรุงสมรรถภาพของเขาให้ดีขึ้นจากเดิม หรือชดเชยสมรรถภาพที่เสียไป การให้คำปรึกษาแก่คนพิการและครอบครัว การพัฒนาความสามารถในการพึ่งตนเอง และบริการที่จัดให้เป็นครั้งคราว เช่น การประเมินและการแนะแนว

3. คนพิการทุกคน ซึ่งรวมถึงผู้ที่มีความพิการรุนแรง หรือพิการซ้ำซ้อนที่ต้องการการฟื้นฟูสมรรถภาพ ควรได้เข้าถึงบริการที่ว่านี้

4. คนพิการและครอบครัว ควรมีส่วนในการกำหนดรูปแบบและจัดการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับตัวคนพิการและครอบครัวของเขา

5.ควรจัดบริการฟื้นฟูสมรรถภาพทุกประเภทขึ้นในชุมชนท้องถิ่นที่มีคนพิการอาศัยอยู่ แต่อย่างไรก็ดีในบางกรณีที่ต้องการให้บรรลุวัตถุประสงค์บางประการของการฝึกอบรมอาจจัดหลักสูตรพิเศษด้านฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีระยะเวลาสั้นๆ ในรูปแบบของการพักอาศัยร่วมกัน ในสถานที่ที่เหมาะสม

6.คนพิการและครอบครัวควรได้รับการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสมรรถภาพ เป็นต้นว่า เป็นครูผู้ได้รับการฝึกอบรม เป็นวิทยากรหรือผู้ให้คำปรึกษา

7.รัฐต้องใช้ประโยชน์จากความเชี่ยวชาญขององค์กรของคนพิการเสมอเมื่อมีการจัดทำหรือประเมินผลโครงการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ

กฎข้อที่ 4 บริการสนับสนุนด้านต่างๆ รัฐต้องประกันการพัฒนาและการจัดหาวัสดุสิ่งของเพื่อสนับสนุนคนพิการในด้านต่างๆ รวมทั้งจัดหาเครื่องช่วยให้แก่คนพิการ เพื่อช่วยให้คนพิการมีความเป็นตัวเองในการดำรงชีวิตประจำวันมากขึ้น และสามารถใช้สิทธิของตนเองได้

1. รัฐต้องประกันว่า การจัดหาอุปกรณ์และเครื่องช่วยความพิการ และความช่วยเหลือส่วนบุคคลที่ให้แก่คนพิการ รวมทั้งบริการล่ามที่ตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นของบุคคลเหล่านี้เป็นมาตรการสำคัญที่จะช่วยให้การสร้างความเสมอภาคทางโอกาสให้แก่คนพิการบรรลุผลสำเร็จ

2. รัฐต้องสนับสนุนการพัฒนา การผลิต การจำแนกแจกจ่าย และการให้บริการด้านอุปกรณ์และเครื่องช่วยความพิการ รวมทั้งการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้

3. เพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ข้างต้น รัฐต้องใช้ประโยชน์จากความรู้ทางเทคนิควิชาการที่มีอยู่ทั่วไป แต่สำหรับรัฐซึ่งมีอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสูงควรใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีที่ว่ามีอย่างเต็มที่ เพื่อยกมาตรฐานและประสิทธิภาพของอุปกรณ์และเครื่องช่วยความพิการ ทั้งนี้ควรถือเป็นเรื่องสำคัญที่จะส่งเสริมให้มีการพัฒนาและผลิตอุปกรณ์และเครื่องช่วยความพิการที่ง่ายและไม่แพง โดยใช้วัสดุท้องถิ่นหากเป็นไปได้ คนพิการควรมีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิตอุปกรณ์และเครื่องช่วยความพิการดังกล่าว

4. รัฐต้องตระหนักว่า คนพิการทุกคนที่ต้องการอุปกรณ์และเครื่องช่วยความพิการควรได้รับสิ่งเหล่านี้ตามความเหมาะสม รวมทั้งได้รับความช่วยเหลือด้านการเงินร่วมด้วย ซึ่งหมายความว่า จะต้องมีการจัดหาอุปกรณ์และเครื่องช่วยความพิการดังกล่าวให้แก่คนพิการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย หรือในราคาที่ต่ำพอที่คนพิการหรือครอบครัวของเขาจะสามารถซื้อหามาได้

5.สำหรับโครงการฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีการจัดหาอุปกรณ์และเครื่องช่วยความพิการให้แก่คนพิการ รัฐต้องคำนึงถึงความต้องการเฉพาะของเด็กชายและเด็กหญิงพิการเกี่ยวกับการออกแบบอุปกรณ์และเครื่องช่วยดังกล่าว และความคงทนของการใช้งาน รวมทั้งความเหมาะสมกับอายุของผู้ใช้มาพิจารณาประกอบด้วยเสมอ

6. รัฐต้องสนับสนุนการจัดโครงการให้ความช่วยเหลือส่วนบุคคลและบริการล่ามภาษามือ โดยเฉพาะการจัดให้แก่คนพิการมากหรือพิการซ้ำซ้อน และสนับสนุนการพัฒนาโครงการต่อไป

เพราะจะช่วยเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมในชีวิตประจำวันให้แก่คนพิการ โดยอาจจะให้บริการที่บ้าน ที่ทำงาน ในโรงเรียน หรือระหว่างการทำกิจกรรมนันทนาการของเขา

7. ในการจัดรูปแบบโครงการให้ความช่วยเหลือส่วนบุคคลแก่คนพิการนี้ ควรให้คนพิการ ซึ่งเป็นผู้ให้บริการ เป็นผู้มีบทบาทอย่างสำคัญในการกำหนดแนวทางการให้บริการ

กฎข้อที่ 5 การเข้าถึงสิ่งต่างๆ รัฐต้องตระหนักถึงการให้คนพิการได้เข้าถึงสิ่งต่างๆ นั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการสร้างความเสมอภาคทางโอกาสให้แก่คนพิการในทุกด้าน ของสังคมระหว่างคนพิการกับบุคคลอื่น รัฐต้องดำเนินงานดังต่อไปนี้ให้แก่คนพิการ คือ (ก) แนะนำโครงการของกิจกรรมที่使人พิการสามารถเข้าถึงสิ่งแวดล้อมทางกายภาพได้ และ (ข) ดำเนิน มาตรการต่างๆ ที่使人พิการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและติดต่อสื่อสารได้

(ก) การเข้าถึงสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

1. รัฐต้องริเริ่มมาตรการต่างๆ ที่จะขจัดอุปสรรคในการเข้าถึงสิ่งแวดล้อมทางกายภาพให้ แก่คนพิการ มาตรการเหล่านี้ได้แก่ การสร้างมาตรฐานและกำหนดแนวทางเพื่อ使人พิการได้เข้า ถึงสิ่งต่างๆ รวมทั้งการพิจารณาออกกฎหมายเพื่อประกันว่า คนพิการจะสามารถเข้าถึงสิ่งต่างๆ ในสังคมได้ เป็นต้นว่า ที่อยู่อาศัย อาคารสถานที่ บริการขนส่งสาธารณะ และการคมนาคมขนส่ง โดยวิธีการอื่น ตลอดจนถนนหนทางและสิ่งแวดล้อมกลางแจ้งทั้งหลายทั้งปวง

2. รัฐต้องประกันว่า สถาปนิก วิศวกรก่อสร้าง และบุคคลอื่นในฐานะนักวิชาชีพที่มีส่วน เกี่ยวข้องกับการออกแบบและก่อสร้างสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ จะได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างเพียงพอเกี่ยวกับนโยบายด้านความพิการ และมาตรการที่จะ使人พิการได้เข้าถึงสิ่งต่างๆ อย่าง สัมฤทธิ์ผล

3. ข้อกำหนดที่จะ使人พิการได้เข้าถึงสิ่งต่างๆ ควรได้รับการบรรจุไว้ในการออกแบบและ ก่อสร้างสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ นับตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการออกแบบสิ่งแวดล้อมเหล่านี้

4. ควรปรึกษาหารือองค์การของคนพิการเสมอเมื่อมีการกำหนดมาตรฐานและหลักเกณฑ์ เพื่อ使人พิการสามารถเข้าถึงสิ่งต่างๆ ทั้งนี้ คนพิการควรมีส่วนร่วมในสถานที่ตั้งในช่วงของการ วางแผนระยะแรกที่กำลังออกแบบโครงการก่อสร้างสิ่งสาธารณประโยชน์ เพื่อประกันว่า คนพิการ จะมีโอกาสเข้าถึงสิ่งต่างๆ เหล่านี้มากที่สุด

(ข) การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการติดต่อสื่อสาร

1. คนพิการและครอบครัว รวมทั้งผู้พิทักษ์สิทธิประโยชน์ให้แก่คนพิการ แล้วแต่กรณีควร ได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารในทุกขั้นตอนเกี่ยวกับการวิเคราะห์วินิจฉัยของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในเรื่อง ของโครงการและบริการด้านความพิการ และสิทธิของคนพิการที่มีต่อโครงการและบริการดังกล่าว โดยให้มีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารดังกล่าวในรูปแบบที่คนพิการสามารถเข้าถึงได้ด้วย

2. รัฐต้องจัดทำกลยุทธ์เพื่อ使人พิการหลากหลายกลุ่มเข้าถึงบริการข้อมูลข่าวสารและ เอกสารต่างๆ อาทิ ควรนำอักษรเบรลล์ บริการเทปบันทึกเสียง อักษรขยายใหญ่และเทคโนโลยี อื่นๆ ที่เหมาะสมมาใช้เพื่อให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางสายตาได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็น ตัวหนังสือและเอกสาร ขณะเดียวกันควรนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ เพื่อให้ผู้ที่มีบกพร่องทาง การฟังได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นคำพูดด้วย

3. ควรพิจารณานำภาษามือมาใช้ในการให้การศึกษาแก่เด็กหูหนวกทั้งในครอบครัวและชุมชน ทั้งนี้ ควรให้บริการล่ามภาษามือด้วยเพื่ออำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสารระหว่างคนหูหนวกและคนอื่นๆ

4. ควรพิจารณาความต้องการจำเป็นของคนพิการด้านการติดต่อสื่อสารในลักษณะอื่นด้วย

5. รัฐต้องส่งเสริมให้สื่อมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ ให้บริการที่คนพิการสามารถเข้าถึงได้

6. รัฐต้องประกันว่า คนพิการสามารถเข้าถึงระบบบริการและระบบข้อมูลข่าวสารใหม่ที่ใช้คอมพิวเตอร์ซึ่งให้บริการแก่สาธารณชนทั่วไปได้ตั้งแต่แรกเริ่ม หรือระบบดังกล่าวถูกประยุกต์ให้คนพิการสามารถเข้าถึงได้

7. ควรมีการปรึกษาหารือองค์กรของคนพิการเมื่อมีการกำหนดมาตรการที่จะช่วยให้คนพิการสามารถเข้าถึงบริการข้อมูลข่าวสารได้

กฎข้อที่ 6 การศึกษา รัฐต้องตระหนักถึงหลักการที่จะให้โอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาคในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษาแก่เด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ที่พิการในสถานศึกษาแบบเรียนร่วม รวมทั้งประกันว่า การศึกษาสำหรับคนพิการจะเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของระบบการศึกษา

1. ให้หน่วยงานที่จัดการศึกษาแบบสามัญศึกษารับผิดชอบต่อเรื่องจัดการศึกษาให้แก่คนพิการในสถานศึกษาแบบเรียนร่วม โดยถือว่าการให้ศึกษาแก่คนพิการเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของการวางแผนการศึกษาระดับชาติ รวมทั้งการพัฒนาลัทธิสูตรและการจัดระบบโรงเรียน

2. การจัดการศึกษาในโรงเรียนแบบเรียนร่วม ต้องอยู่บนเงื่อนไขสำคัญที่ว่าทางโรงเรียนจะจัดให้มีล่ามและบริการสนับสนุนต่างๆ ที่เหมาะสมแก่นักเรียน และควรจัดให้นักเรียนได้เข้าถึงสิ่งต่างๆ ได้และจัดบริการสนับสนุนให้แก่นักเรียนอย่างเพียงพอด้วย เพื่อตอบสนองความต้องการจำเป็นของเด็กที่มีความพิการแตกต่างกัน

3. กลุ่มผู้ปกครอง และองค์กรของคนพิการ ควรมีส่วนร่วมในกระบวนการให้การศึกษาในทุกๆระดับ

4. ในรัฐที่ให้การศึกษาแบบบังคับ ควรจัดให้เด็กหญิงเด็กชายที่มีความพิการในทุกประเภทและทุกระดับ รวมทั้งผู้ที่มีความพิการขั้นรุนแรง ได้รับการศึกษาด้วย

5. รัฐต้องได้ให้ความสนใจเป็นพิเศษแก่บุคคลกลุ่มต่อไปนี้ คือ

- (ก) เด็กเล็กมากที่พิการ
- (ข) เด็กวัยก่อนเรียนที่พิการ
- (ง) ผู้ใหญ่พิการ โดยเฉพาะสตรี

6. เพื่อที่จะบูรณาการการศึกษาสำหรับคนพิการในโรงเรียนแบบเรียนรวม รัฐต้อง

(ก) มีนโยบายที่ระบุไว้ชัดเจนเป็นที่เข้าใจและยอมรับของโรงเรียนและชุมชน

ในวงกว้าง

(ข) ให้หลักสูตรมีความยืดหยุ่น สามารถเพิ่มเติมและปรับได้

(ค) จัดหาวัสดุการศึกษาที่มีคุณภาพ มีการอบรมครูผู้สอนและให้ความสนับสนุนแก่ครูอย่างต่อเนื่อง

7. การศึกษาแบบเรียนรวมและโครงการการศึกษาที่ใช้ชุมชนเป็นฐานควรเป็นแนวทางที่สอดคล้องกันในการให้การศึกษาที่เน้นประสิทธิภาพ และจัดการฝึกอบรมให้แก่คนพิการ ทั้งนี้ โครงการระดับชาติที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน ควรส่งเสริมให้ชุมชนใช้และพัฒนาทรัพยากรตนเอง เพื่อให้การศึกษาของชุมชนแก่คนพิการ

8. ในกรณีที่ระบบโรงเรียนสามัญยังไม่ตอบสนองความต้องการจำเป็นของคนพิการทุกคนได้อย่างเพียงพอ อาจพิจารณาจัดการศึกษาพิเศษให้แก่คนพิการโดยมุ่งเป้าหมายไปยังการเตรียมนักเรียนให้ได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียนสามัญ มีมาตรฐานและจุดหมายปลายทางเดียวกันกับการศึกษาสามัญ ตลอดจนมีความเชื่อมโยงกับการศึกษาสามัญอย่างใกล้ชิดด้วย โดยอย่างน้อยที่สุด ควรให้นักเรียนพิการได้รับทรัพยากรทางการศึกษาเท่าเทียมกับนักเรียนที่ไม่พิการ ทั้งนี้ รัฐต้องมีเป้าหมายที่จะบูรณาการบริการการศึกษาพิเศษให้เข้ากับการศึกษาแบบเรียนรวมอย่างค่อยเป็นค่อยไป อย่างไรก็ตามในบางกรณีเป็นที่ทราบกันว่า การศึกษาพิเศษเป็นรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมที่สุดสำหรับนักเรียนพิการบางคนในปัจจุบัน

9. โดยที่คนหูหนวกและคนตาบอดต่างมีความต้องการจำเป็นพิเศษด้านการติดต่อสื่อสาร หากจัดการศึกษาให้แก่บุคคลเหล่านี้ในโรงเรียนเฉพาะ หรือจัดชั้นเรียนและห้องพิเศษในโรงเรียนแบบเรียนรวมน่าจะเหมาะสมกว่ารูปแบบอื่น ทั้งนี้ ในระยะเริ่มต้นควรให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อความต้องการจำเป็นที่เน้นในการเรียนการสอนในด้านความรู้สึทางวัฒนธรรม ซึ่งจะยังผลให้คนหูหนวกหรือทั้งหูหนวกและตาบอด มีทักษะในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และมีความเป็นอิสระมากที่สุดด้วย

กฎข้อที่ 7 การจ้างงาน รัฐต้องตระหนักถึงหลักการที่ว่า ต้องเพิ่มศักยภาพแก่คนพิการในการใช้สิทธิทางด้านมนุษยชนของตนเอง โดยเฉพาะในสาขาการจ้างงาน ในเขตชนบทหรือเขตเมือง คนพิการจะต้องได้รับโอกาสอันเท่าเทียมกับบุคคลอื่นที่จะได้รับการจ้างงาน ซึ่งก่อให้เกิดรายได้ในตลาดแรงงาน

1. กฎหมายและข้อบังคับในด้านการจ้างงาน จะต้องไม่เลือกปฏิบัติกับคนพิการและจะต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานของเข

2. รัฐต้องสนับสนุนอย่างแข็งขันให้คนพิการเป็นส่วนหนึ่งของการจ้างงานที่เปิดกว้างเสรี โดยอาศัยมาตรการหลายๆ ประการ อาทิ การฝึกอบรม การกำหนดโควตาการจ้างงานที่ใช้การจูงใจเป็นหลัก การจ้างงานที่มีการสงวนหรือกำหนดตำแหน่งไว้ให้ การให้เงินกู้ยืมหรือเงินให้เปล่าเพื่อทำธุรกิจขนาดเล็ก การทำสัญญาพิเศษหรือให้สิทธิในการผลิตสินค้าที่มีความสำคัญ การลด

ภาษีอากร การปฏิบัติตามสัญญาที่จัดทำขึ้นกับธุรกิจที่จ้างงานคนพิการ หรือการให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิคหรือการเงินแก่ธุรกิจที่จ้างคนพิการ ซึ่งรัฐต้องส่งเสริมนายจ้างให้รับสิ่งต่างๆ ตามความเหมาะสมเพื่อเอื้ออำนวยต่อคนพิการ

3. โครงการดำเนินงานของรัฐต้องประกอบด้วย

(ก) มีมาตรการที่จะออกแบบและปรับสถานที่ทำงาน และบริเวณที่ทำงานในแนวทางที่จะทำให้บุคคลที่มีความพิการต่างๆ กัน สามารถเข้าถึงสถานที่ดังกล่าว

(ข) สนับสนุนให้ใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ รวมทั้งการพัฒนาและการผลิตเครื่องช่วยความพิการ เครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ตลอดจนมาตรการที่จะเอื้ออำนวยให้คนพิการได้เข้าถึงเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ เหล่านี้ เพื่อช่วยให้เขามีงานทำและสามารถทำงานต่อไปได้

(ค) จัดการฝึกอบรมและสถานที่อย่างเหมาะสมให้แก่คนพิการ รวมทั้งให้ความสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง เช่น ให้ความช่วยเหลือส่วนบุคคลและบริการล่าม

4. รัฐต้องริเริ่มและสนับสนุนการรณรงค์เพื่อสร้างความตระหนักให้แก่สาธารณชน เพื่อที่จะเอาชนะเจตคติในทางลบและอคติที่มีต่อคนงานพิการ

5. ในฐานะที่เป็นนายจ้าง รัฐต้องสร้างสภาวะที่เอื้ออำนวยสำหรับการจ้างงานคนพิการในภาครัฐบาล

6. รัฐ องค์การของลูกจ้างและนายจ้าง ควรร่วมมือกันเพื่อประกันว่า นโยบายที่จะคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานที่ได้สัดส่วน และส่งเสริมความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เงื่อนไขการจ้างงาน อัตราค่าจ้างแรงงาน รวมทั้งมาตรการที่จะปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในการทำงาน เพื่อการป้องกันผู้ใช้แรงงานไม่ให้เกิดเจ็บ หรือเกิดความบกพร่องใดๆ ขึ้นจากการทำงาน ตลอดจนมาตรการที่จะฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ใช้แรงงานที่ได้รับบาดเจ็บจากการทำงาน

7. จุดมุ่งหมายของการจ้างงานต้องให้คนพิการได้รับการว่าจ้างงานในตลาดแรงงานที่เปิดกว้างเสรีเสมอ แต่สำหรับผู้ที่ไม่อาจได้รับการจ้างงานอย่างเปิดกว้างเสรีได้ ควรมีทางเลือกให้แก่บุคคลเหล่านี้ โดยอาจจัดให้เข้าทำงานในโรงงานในอารักขาที่จัดเป็นหน่วยเล็กๆ หรือการจ้างงานภายใต้การสนับสนุนช่วยเหลือ แต่ควรให้ความสำคัญกับการประเมินคุณภาพของโครงการจ้างงานคนพิการดังกล่าว โดยประเมินในประเด็นที่ว่าโครงการมีความเหมาะสมหรือไม่ และเพียงพอหรือไม่ที่จะให้โอกาสแก่คนพิการได้มีงานทำในตลาดแรงงาน

8. ควรดำเนินมาตรการที่จะรวมคนพิการไว้ในกลุ่มเป้าหมาย ของโครงการฝึกอบรมและโครงการจ้างงานต่างๆ ทั้งในภาคเอกชนและกลุ่มที่รวมตัวกันอย่างไม่เป็นทางการ

9. รัฐ องค์การของผู้ใช้แรงงานและนายจ้าง ต้องร่วมมือกับองค์กรของคนพิการ เพื่อดำเนินมาตรการที่จะให้โอกาสแก่คนพิการได้รับการฝึกอบรมและได้รับการว่าจ้างงาน ซึ่งจะครอบคลุมถึงเรื่องชั่วโมงทำงานที่ยืดหยุ่น งานเสริมนอกเวลา การแบ่งสรรงานกับผู้อื่น การประกอบอาชีพอิสระ และการดูแลคนพิการ

กฎข้อที่ 8 การประกันรายได้และการประกันสังคม รัฐมีความรับผิดชอบที่จะจัดให้คนพิการได้รับการประกันสังคมและการประกันรายได้

1. รัฐต้องประกันการสนับสนุนรายได้แก่คนพิการอย่างเพียงพอ และด้วยเหตุจากความพิการหรือเพราะปัจจัยที่เกี่ยวข้องเนื่องกับความพิการซึ่งยังผลให้บุคคลเหล่านี้ต้องสูญเสียรายได้ไปชั่วคราว หรือมีรายได้ลดลงจากเดิม หรืออาจจะถูกปฏิเสธไม่ให้ได้รับโอกาสในการทำงาน รัฐควรประกันว่าในการสนับสนุนรายได้ให้แก่คนพิการนี้ ได้พิจารณาค่าใช้จ่ายประจำที่คนพิการหรือครอบครัวต้องสูญเสียไปอันเนื่องมาจากความพิการด้วย

2. สำหรับประเทศที่มีระบบการประกันสังคม โครงการประกันสังคมหรือโครงการสวัสดิการทางสังคมอยู่แล้ว หรือที่กำลังจัดให้มีขึ้นเพื่อประชาชนทั่วไป รัฐนั้นต้องประกันว่าคนพิการไม่ถูกกีดกันหรือเลือกปฏิบัติจากระบบและโครงการดังกล่าว

3. รัฐต้องประกันว่า ผู้ที่ให้การดูแลคนพิการจะได้รับการสนับสนุนด้านรายได้ และได้รับความคุ้มครองโดยระบบการประกันสังคม

4. ระบบการประกันสังคมควรประกอบด้วยการสร้างสิ่งจูงใจเพื่อให้คนพิการได้ฟื้นฟูความสามารถในการหารายได้ของตนเองขึ้นมาใหม่ ระบบดังกล่าวควรเป็นการจัดฝึกอบรม การส่งเสริมให้มีการจัด พัฒนาและสนับสนุนทางการเงินเพื่อการฝึกอบรม ตลอดจนการช่วยเหลือด้านบริการจัดหางานให้คนพิการทำภายหลังการฝึกอบรมแล้วด้วย

5. โครงการการประกันสังคมควรจัดหาสิ่งจูงใจให้คนพิการได้งานทำเพื่อให้สามารถหารายได้ หรือหารายได้ใหม่อีกครั้ง

6. ควรสนับสนุนด้านรายได้แก่คนพิการที่สภาพความพิการไม่เป็นอุปสรรคในการทำงานทำ และควรลดความช่วยเหลือหรือยุติการช่วยเหลือเมื่อคนพิการเหล่านี้มีรายได้เพียงพอและมั่นคงแล้วเท่านั้น

7. ในประเทศที่ส่วนใหญ่ภาคเอกชนเป็นผู้จัดหาระบบการประกันสังคม รัฐต้องส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่น องค์กรสวัสดิการสังคมและครอบครัว ได้กำหนดมาตรการเพื่อให้ช่วยเหลือตนเองขึ้น และสร้างสิ่งจูงใจให้คนพิการทำงาน หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงาน

กฎข้อที่ 9 ชีวิตครอบครัวและเกียรติภูมิของบุคคล รัฐต้องส่งเสริมให้คนพิการมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในชีวิตครอบครัว ส่งเสริมสิทธิของคนพิการที่จะมีเกียรติภูมิ และประกันว่ากฎหมายของประเทศจะไม่เลือกปฏิบัติกับคนพิการในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเพศ การแต่งงาน และการเป็นผู้ปกครองเด็ก

1. คนพิการควรได้อยู่ร่วมกับครอบครัวของตนเอง รัฐต้องสนับสนุนให้รวมเรื่องการให้คำปรึกษาครอบครัวเกี่ยวกับความพิการและผลของความพิการที่ส่งผลต่อชีวิตครอบครัวไว้ในบริการให้การปรึกษาแก่ครอบครัวตามที่เห็นเหมาะสม อีกทั้งยังต้องจัดบริการดูแลครอบครัวที่มีคนพิการ รัฐต้องขจัดอุปสรรคทั้งหมดให้แก่ผู้ที่ต้องการจะรับเด็กหรือผู้ใหญ่พิการไปอุปการะหรือไปเป็นบุตรบุญธรรมด้วยเช่นกัน

2. คนพิการต้องไม่ถูกปฏิเสธโอกาสในเรื่องที่เกี่ยวกับเพศ มีความสัมพันธ์ระหว่างเพศ รวมทั้งการเป็นผู้ปกครอง และโดยพิจารณาถึงอุปสรรคของคนพิการในการแต่งงานและมีครอบครัว รัฐต้องสนับสนุนให้มีการให้คำปรึกษาที่เหมาะสม โดยคนพิการจะต้องเข้าถึงวิธีการวางแผนครอบครัวได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น รวมทั้งได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสมรรถภาพของร่างกายในเรื่องทางเพศ

3. รัฐต้องส่งเสริมให้มีมาตรการที่จะเปลี่ยนแปลงเจตคติในทางลบที่ยังมีในสังคมต่อคนพิการ โดยเฉพาะในหมู่เด็กสาวพิการและสตรีพิการ เกี่ยวกับการแต่งงาน เพศสัมพันธ์และการเป็นผู้ปกครอง อีกทั้งยังต้องสนับสนุนให้สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในการขจัดเจตคติทางลบดังกล่าวนี้ด้วย

4. คนพิการและครอบครัวจำเป็นต้องได้รับทราบวิธีการป้องกันและระมัดระวังตัวให้พ้นจากการถูกทารุณกรรมทางเพศและถูกทารุณกรรมในรูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะคนพิการซึ่งค่อนข้างเสี่ยงต่อการถูกทารุณกรรมในครอบครัวของตัวเอง ในชุมชน หรือในสถาบันต่างๆ และจำเป็นต้องได้รับการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการหลีกเลี่ยงเมื่อเกิดการทารุณกรรม และการรายงานพฤติกรรมของการถูกทารุณกรรม

กฎข้อที่ 10 วัฒนธรรม รัฐจะต้องประกันว่า คนพิการจะได้รับการยอมรับในฐานะส่วนหนึ่งทางสังคมและสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป

1. รัฐต้องประกันว่า คนพิการมีโอกาสที่จะใช้ประโยชน์จากศักยภาพของตนเองที่สร้างสรรค์ มีศิลปะและทางสติปัญญา ซึ่งไม่เพียงแต่เพื่อประโยชน์ของคนพิการเองเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการพัฒนาชุมชนทั้งในเขตเมืองและชนบท ตัวอย่างกิจกรรมเหล่านี้ ได้แก่ ศิลปะ ดนตรี วรรณกรรม ละคร ศิลปะปูนปั้น วาดภาพ ประติมากรรม และสำหรับในประเทศที่กำลังพัฒนา ต้องเน้นทั้งรูปแบบศิลปะแบบพื้นบ้านและศิลปะสมัยใหม่ เช่น การเชิดหุ่น การอ่านบทกวี และเรื่องเล่าต่างๆ

2. รัฐต้องส่งเสริมให้มีการจัดสถานที่สำหรับการแสดงทางวัฒนธรรม และการให้บริการต่างๆ ทางวัฒนธรรม สำหรับคนพิการ อาทิ โรงมหรสพ พิพิธภัณฑ์ โรงภาพยนตร์ และห้องสมุด

3. รัฐต้องริเริ่มให้มีการใช้ประโยชน์จากเทคนิคพิเศษสำหรับคนพิการในด้านวรรณกรรม ภาพยนตร์และละคร

กฎข้อที่ 11 นันทนาการและการกีฬา รัฐจะดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อประกันว่าคนพิการจะมีโอกาสเท่าเทียมกับบุคคลอื่น ในการร่วมกิจกรรมนันทนาการและเล่นกีฬา

1. รัฐต้องริเริ่มจัดให้มีมาตรการที่จะช่วยคนพิการให้เข้าถึงสถานที่จัดนันทนาการและเล่นกีฬา อาทิ โรงแรม ชายหาด สนามกีฬา โรงยิม ฯลฯ โดยมาตรการที่ควรประกอบด้วย การให้ความสนับสนุนแก่บุคลากรในการจัดโครงการนันทนาการและการกีฬา รวมทั้งโครงการที่จะกำหนดวิธีการที่จะเข้าถึงสิ่งต่างๆ เหล่านี้ และการมีส่วนร่วม และโครงการข้อมูลข่าวสารและการฝึกอบรม

2. หน่วยงานด้านการท่องเที่ยว บริษัทนำเที่ยว โรงแรม องค์การอาสาสมัคร และองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมนันทนาการหรือการท่องเที่ยว ควรให้บริการแก่ประชาชนทุกคน และควรคำนึงถึงความต้องการเฉพาะของคนพิการด้วย รวมทั้งจัดการฝึกอบรมที่ยั่งยืนเพื่อช่วยเสริมกระบวนการที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมด

3. องค์กรด้านการกีฬาควรได้รับการสนับสนุนให้สร้างโอกาสแก่คนพิการที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมกีฬา ซึ่งในบางกรณีมาตรการที่เพียงพอแต่ให้คนพิการได้เข้าถึงการกีฬาก็เพียงพอแล้วที่จะเปิดโอกาสให้คนพิการได้เข้าไปมีส่วนร่วม แต่ในบางกรณี อาจต้องมีการจัดสถานที่หรือประเภทกีฬาพิเศษให้แก่คนพิการ รัฐต้องสนับสนุนให้คนพิการได้มีส่วนร่วมในการแข่งขันกีฬาระดับชาติ และระดับระหว่างประเทศ

4. คนพิการที่เข้าร่วมในกิจกรรมกีฬาควรได้รับคำแนะนำและการฝึกอบรมเช่นเดียวกับบุคคลอื่น

5. ผู้จัดการแข่งขันกีฬาและนันทนาการควรปรึกษาหารือกับองค์กรของคนพิการเมื่อจะกำหนดให้บริการด้านนี้แก่คนพิการ

กฎข้อที่ 12 ศาสนา รัฐจะส่งเสริมให้มีมาตรการให้คนพิการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนาในชุมชนของตน

1. รัฐต้องสนับสนุนให้มีมาตรการที่จะจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการและให้คนพิการสามารถประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ทั้งนี้ โดยการปรึกษาหารือกับหน่วยงานที่มีหน้าที่ด้านการศาสนา

2. รัฐต้องสนับสนุนให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในเรื่องความพิการแก่สถาบันและองค์กรต่างๆ ด้านศาสนา โดยสนับสนุนให้หน่วยงานด้านการศาสนาได้รวมข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายด้านความพิการไว้ในหลักสูตรฝึกอบรมนักวิชาชีพด้านศาสนา และในโครงการการศึกษาด้านศาสนาด้วย

3. รัฐต้องส่งเสริมให้คนพิการทางประสาทสัมผัสสามารถเข้าถึงวรรณกรรมทางศาสนา

4. รัฐและ/หรือองค์กรด้านศาสนา ควรปรึกษาหารือกับองค์กรของคนพิการเมื่อจะกำหนดมีมาตรการเพื่อให้คนพิการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนาอย่างเท่าเทียมกับบุคคลอื่น

กฎข้อที่ 13 ข้อมูลข่าวสารและการวิจัย รัฐมีความรับผิดชอบสูงสุดในการรวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของคนพิการนี้ ส่งเสริมการวิจัยที่ครอบคลุมทุกด้าน รวมทั้งอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อชีวิตของบุคคลเหล่านี้

1. รัฐควรเก็บรวบรวมสถิติที่ระบุเพศหญิงชายไว้สม่ำเสมอเป็นระยะ รวมทั้งข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของคนพิการ การจัดเก็บสถิติข้อมูลดังกล่าวควรให้สัมพันธ์เชื่อมโยงกับสำมะโนประชากรและการสำรวจครัวเรือนของประเทศ โดยอาจร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับองค์กรต่อไป นี้ คือ มหาวิทยาลัย สถาบันวิจัย และองค์กรของคนพิการ การเก็บรวบรวมข้อมูลควรจะต้องให้มีความเกี่ยวข้องกับโครงการและบริการ รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากโครงการหรือบริการดังกล่าว

2. รัฐควรพิจารณาจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับความพิการขึ้น ซึ่งรวมถึงสถิติเกี่ยวกับบริการ และโครงการสำหรับคนพิการที่มีอยู่ในสังคม และสถิติของคนพิการกลุ่มต่าง ๆ โดยในการจัดเก็บสถิติเหล่านี้ก็ต้องคำนึงถึงความต้องจำเป็นที่จะคุ้มครองความเป็นส่วนตัว และเกียรติภูมิส่วนบุคคลของคนพิการแต่ละคนด้วยเช่นกัน

3. รัฐควรริเริ่ม และสนับสนุนโครงการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งมีผลกระทบต่อชีวิตของคนพิการและครอบครัวของเขา การวิจัยดังกล่าวควรจะรวมถึงการศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุ ประเภท และความหนาแน่นของจำนวนความพิการ จำนวนโครงการด้านความพิการที่มีอยู่ในปัจจุบัน และความสำเร็จของโครงการต่าง ๆ เหล่านี้ รวมถึงตลอดถึงความต้องการจำเป็นในการพัฒนาและประเมินผลของบริการและมาตรการสนับสนุน

4. รัฐควรพัฒนาจัดทำหลักเกณฑ์ ตลอดจนบรรทัดฐานในการดำเนินการสำรวจระดับชาติขึ้นมา โดยร่วมมือกับองค์กรต่าง ๆ ของคนพิการ

5. รัฐควรอำนวยความสะดวกให้คนพิการมีส่วนร่วมในการจัดเก็บข้อมูลและการวิจัย โดยควรให้การสนับสนุนเป็นพิเศษในการคัดเลือกคนพิการที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเข้าร่วมในการวิจัยดังกล่าว

6. รัฐควรสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนผลงานวิจัย และประสบการณ์จากการวิจัย

7. รัฐควรดำเนินมาตรการเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เกี่ยวกับความพิการ แก่ฝ่ายการเมืองและการบริหารในทุกระดับ ทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น

กฎข้อที่ 14 การกำหนดนโยบายและการวางแผน รัฐต้องประกันว่า ประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความพิการได้รับการบรรจุไว้ในกำหนดนโยบายและการวางแผนระดับชาติที่เกี่ยวข้อง

1. รัฐควรริเริ่มจัดให้มีนโยบายระดับชาติสำหรับคนพิการที่เพียงพอ พร้อมทั้งกระตุ้นและสนับสนุนให้มีการดำเนินงานตามนโยบายนี้ทั้งในระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น

2. รัฐควรให้องค์กรของคนพิการเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจในแผนและโครงการทั้งหลาย ซึ่งสัมพันธ์กับคนพิการหรือมีผลต่อสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของคนพิการ

3. ความต้องการจำเป็น และปัญหาของคนพิการควรได้รับการบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาทั้งหลาย และต้องไม่ถูกพิจารณาเป็นเอกเทศ

4. ความรับผิดชอบสูงสุดของรัฐที่มีต่อสภาพของคนพิการไม่ใช่การปล่อยให้ฝ่ายอื่นละทิ้งความรับผิดชอบต่อคนพิการ บุคคลใดก็ตามที่มีหน้าที่ให้บริการ จัดกิจกรรม หรือให้ข้อมูลข่าวสารในสังคมควรได้รับการสนับสนุนให้ยอมรับในหน้าที่ความรับผิดชอบที่จะจัดโครงการต่าง ๆ ให้แก่คนพิการ

5. รัฐควรอำนวยความสะดวกในการพัฒนาโครงการและมาตรการต่าง ๆ เพื่อคนพิการโดยชุมชนท้องถิ่น หนทางหนึ่งที่ได้คือการจัดทำคู่มือรายการดำเนินงาน ตลอดจนจัดโครงการฝึกอบรมต่าง ๆ ให้บุคลากรในท้องถิ่น

กฎข้อที่ 15 กฎหมาย รัฐมีความรับผิดชอบในการสร้างพื้นฐานทางกฎหมายเพื่อเป็นมาตรการที่จะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมและความเสมอภาคอย่างเต็มที่สำหรับคนพิการ

1. บทบัญญัติระดับชาติที่ว่าด้วยสิทธิและภาระหน้าที่ของพลเมือง ควรครอบคลุมถึงสิทธิและภาระหน้าที่ของคนพิการด้วย รัฐมีพันธะที่จะช่วยให้คนพิการได้ใช้สิทธิของตนเอง รวมถึงสิทธิในฐานะความเป็นมนุษย์ สิทธิของพลเมือง และสิทธิทางการเมืองบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับพลเมืองอื่น รัฐต้องประกันว่า องค์การของคนพิการมีส่วนร่วมทั้งในการพัฒนาตัวบทกฎหมายในระดับชาติที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสิทธิของคนพิการ รวมทั้งการประเมินผลตัวบทกฎหมายเหล่านี้อย่างต่อเนื่อง

2. การดำเนินการทางกฎหมายอาจจำต้องขจัดเงื่อนไข ซึ่งอาจส่งผลในทางลบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนพิการรวมถึงการถูกรังควานและการตกเป็นเหยื่อบทบัญญัติใด ๆ ของกฎหมายที่เลือกปฏิบัติต่อคนพิการต้องถูกยกเลิก กฎหมายระดับชาติก็ควรมีบทลงโทษที่เหมาะสม ในกรณีที่มีการละเมิดหลักการของการไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคล

3. การตรากฎหมายระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับคนพิการอาจปรากฏในสองลักษณะที่แตกต่างกัน สิทธิและภาระหน้าที่ของคนพิการอาจจะบรรจุไว้ในกฎหมายทั่วไป หรือในกฎหมายเฉพาะ กฎหมายเฉพาะสำหรับคนพิการอาจจะตราขึ้นได้หลาย ๆ วิธี คือ

- (ก) โดยการตรากฎหมายที่เกี่ยวกับคนพิการโดยเฉพาะขึ้นเป็นกฎหมายเอกเทศ
- (ข) โดยการรวมเรื่องของความพิการไว้ในกฎหมายภายใต้หัวข้อเฉพาะ
- (ค) โดยการกล่าวถึงคนพิการโดยเฉพาะไว้ในตัวบทที่ช่วยในการตีความกฎหมายที่มีอยู่การผสมผสานแนวทางที่แตกต่างกันเหล่านี้อาจจะเป็นวิธีการที่พึงประสงค์ และการให้มีบทบัญญัติที่ยืนยันสิทธิอาจได้รับการพิจารณาด้วย

4. รัฐอาจพิจารณาจัดให้มีกลไกอย่างเป็นทางการที่รับฟังคำร้องทุกข์ เพื่อทำหน้าที่ปกป้องผลประโยชน์ให้แก่คนพิการ

กฎข้อที่ 16 นโยบายเศรษฐกิจ รัฐมีความรับผิดชอบที่จะจัดหางบประมาณสำหรับโครงการและมาตรการในระดับชาติ เพื่อสร้างโอกาสที่เท่าเทียมให้แก่คนพิการ

1. รัฐควรรวมเรื่องความพิการไว้ในงบประมาณปกติของทุกหน่วยงาน ทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น

2. รัฐ องค์การเอกชน และองค์กรอื่น ๆ ที่สนใจ ควรประสานเพื่อกำหนดวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการสนับสนุนโครงการและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ

3. รัฐควรพิจารณาใช้มาตรการทางเศรษฐกิจ (เช่น เงินกู้ การยกเว้นภาษี เงินช่วยเหลือที่กำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะ กองทุนพิเศษ และอื่น ๆ) เพื่อกระตุ้นและสนับสนุนการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันในสังคมให้แก่คนพิการ

4. เสนอแนะให้จัดตั้งกองทุนพัฒนาคนพิการขึ้นในรัฐ เพื่อสามารถให้การสนับสนุนโครงการนำร่อง และโครงการช่วยเหลือตนเองในระดับรากหญ้า

กฎข้อที่ 17 การประสานงาน รัฐเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดตั้งและเสริมสร้างความเข้มแข็งของคณะกรรมการประสานงานระดับชาติหรือองค์กรที่มีลักษณะเดียวกันเพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางระดับชาติในด้านความพิการ

1. คณะกรรมการประสานงานระดับชาติหรือองค์กรลักษณะเดียวกัน ควรเป็นองค์กรถาวร ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายและกฎระเบียบในการบริหารงานที่เหมาะสม

2. การมีผู้แทนจากทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชน จะช่วยให้มีองค์ประกอบที่เป็นทั้งสหสาขา และสหวิชาชีพ โดยที่ผู้แทนอาจมาจากกระทรวงที่เกี่ยวข้องในภาครัฐ องค์กรของคนพิการ และองค์กรเอกชน

3. องค์กรของคนพิการควรจะมีบทบาทสูงในคณะกรรมการประสานงานระดับชาติ เพื่อประกันว่ามีการสนองตอบที่เหมาะสมต่อปัญหาของคนพิการ

4. คณะกรรมการประสานงานระดับชาติ ควรจะมีอิสระและทรัพยากรเพียงพอที่จะปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบตามขีดความสามารถในการตัดสินใจ คณะกรรมการควรรายงาน รัฐในระดับสูงสุด

กฎข้อที่ 18 องค์กรของคนพิการ รัฐควรตระหนักถึงสิทธิขององค์กรของคนพิการ ในการเป็นตัวแทนของคนพิการในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น รัฐควรตระหนักในบทบาทขององค์กรของคนพิการในฐานะที่ปรึกษาในการตัดสินใจใด ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องความพิการ

1. รัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนทางเศรษฐกิจและด้วยวิธีการอื่น ๆ ในการจัดทำและเสริมความเข้มแข็งให้แก่องค์กรของคนพิการ สมาชิกในครอบครัวและหรือผู้พิทักษ์สิทธิประโยชน์ รัฐควรจะตระหนักว่า องค์กรเหล่านี้มีบทบาทในการกำหนดนโยบายด้านความพิการทั้งสิ้น

2. รัฐควรมีการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องกับองค์กรของคนพิการ และประกันว่า องค์กรของคนพิการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายของรัฐบาล

3. บทบาทขององค์กรของคนพิการได้แก่การระบุความต้องการจำเป็นและลำดับความสำคัญ การเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินงานและประเมินผลการบริการและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของคนพิการ การส่งเสริมให้สาธารณชนตระหนักในปัญหาความพิการ ตลอดจนการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

4. ในฐานะที่องค์กรของคนพิการเป็นกลไกที่จะทำให้เกิดการช่วยเหลือตนเองในหมู่คนพิการ องค์กรของคนพิการต้องจัด และสนับสนุนให้คนพิการ มีโอกาสในการพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดการช่วยเหลือกันเองในระหว่างสมาชิก ตลอดจนการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันด้วย

5. องค์กรของคนพิการสามารถแสดงบทบาทการเป็นที่ปรึกษาได้ในหลายๆ ด้าน เป็นต้นว่า เป็นผู้แทนถาวรในคณะกรรมการขององค์กรที่รัฐบาลเป็นผู้ให้งบประมาณสนับสนุนร่วม อยู่ในคณะกรรมการสิทธิของทางราชการ และให้ความรู้ความเชี่ยวชาญในการดำเนินโครงการต่างๆ

6. บทบาทขององค์กรของคนพิการในฐานะที่ปรึกษาควรดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาและให้การแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและข้อมูลข่าวสารระหว่างรัฐและองค์กรของคนพิการ